

Handelingen

9-10-11-12

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1985-1986

Vergaderingen van **maart 1986**

ROL VEV BIJ COMPENSATIES LEGERBESTELLINGEN & AANBEVELINGEN SERV
~~SPORT EN CULTUUR~~ VERHOOR OVERHEIDSOPDRACHTEN
BESTELFORMULIEREN VACCINS
GEVOLGENGIPSAFVALLOZING IN DE SCHELDE
WERKING AROL EN CADMIUMVERVUILING
LUCHT- EN BODEMVERONTREINIGING IN KLEIN-WILLEBROEK
EXPLOITATIE STORTPLAATS IN LOMMEL
BESCHERMING AFVALKRINGEN
PROBLEMATIEK TOEPASSING AFVALSTOFFENDECREET
AANPASSING BEGROTING 1985
RONDE-TAFELCONFERENTIE MUZIEKONDERWIJS
SLUITING INDUSTRIËLE WASSERIJ EUROBLAN
WERKGROEP RECONVERSIE KS-OVERLEG
TELEVISIERECLAME VOOR SUIKERPRODUKTEN
BRT-UITZENDING BEELDENDE KUNST IN BELGIE 1986
VCVO EN EXPERIMENTEERPLAN BASESEDUCATIE
WERKING EN SAMENSTELLING ADVIESCOMMISSIE TEWERKSTELLINGSIN-
STELLINGEN GEWETENSBEZWAARDEN
PERSOVERZICHT MINISTERIE VLAAMSE GEMEENSCHAP
MOTIE BEVOEGDHEID VASTE NATIONALE CULTUURPACTCOMMISSIE
BIJKOMENDE VOORLOPIGE KREDIETEN 1986
BELEID INZAKE LANDINRICHTING

organisatie en de resultaten van de rondetafelconferentie inzake het muziekonderwijs, blz. 321

Sprekers : de heren A. Laridon, W. Luyten, Minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 325

Nr. 11 **Donderdag 27 maart 1986**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 327

Voorstel van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 327

Verslag

Indiening, blz. 327

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 327

Dringende vragen (R.v.O. art. 66, 5)

Dringende vraag van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de nakende sluiting van de industriële wasserij Euroblan te Aarschot, blz. 327

Dringende vraag van de heer E. Vandebosch tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de stand van zaken in de Werkgroep Reconversie in het KS-overleg, blz. 328

Regeling van de werkzaamheden, blz. 329

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van mevrouw M. Van Puymbroeck tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over televisiereclame voor suikerprodukten, blz. 329

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de BRT-uitzending Beeldende Kunst in België 1986, blz. 330

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het al dan niet verder betrekken

van het Vlaams Centrum voor Volksontwikkeling bij een experimenteerplan basiseducatie, blz. 330

Vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de ontmoeting van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve met het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen, blz. 331

Vraag van de heer J. Pepermans tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de samenstelling en de werking van de Adviescommissie voor Tewerkstellingsinstellingen voor Gewetensbezwaarden, blz. 332

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de willekeurige selectie van artikelen in het Persoverzicht van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, blz. 332

Motie van de heren Van den Bossche en De Batselier betreffende de bevoegdheid van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie

Bespreking, blz. 333

Sprekers : de heren L. Van den Bossche, A. Denys, A. De Beul, G. Verhaegen, J. Van Elewycq

Regeling van de werkzaamheden, blz. 347

Nr. 12 **Donderdag 27 maart 1986**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 349

Ontwerp van decreet waarbij voorlopige kredieten worden geopend die in mindering komen van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

- IO-B (19851986) - Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 349

Sprekers : de heer P. Tant, verslaggever, mevrouw L. Detiège, de heer H. Schiltz, Minister L. Waltniel, de heer J. Van Elewycq

Artikelsgewijze bespreking, blz. 356
Hoofdelijke stemming, blz. 360

Moties tot besluit van de samengevoegde interpellaties van de heren L. Vanvelthoven en E. Gryp tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de door persberichten onthulde bescherming van afvalkringen en over bepaalde milieuschandalen en problemen in verband met de toepassing van het afvalstoffendecreet

Hoofdelijke stemming, blz. 365

Motie van de heren Van den Bossche en De Batselier betreffende de bevoegdheid van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie

Hoofdelijke stemming, blz. 362

Sprekers : de heren J. Van Elewycq, G. Verhaegen, H. Schiltz, L. Van den Bossche, A. Denys, A. De Beul

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer P. Deprez, Gemeenschapsminister van Externe Betrekkingen, over het beleid inzake landinrichting, blz. 368

Sprekers : mevrouw M. Vogels, de heer J. De Seranno, Minister P. Deprez

Regeling van de werkzaamheden, blz. 374

Rechtzettingen, blz. 375

9e vergadering

Donderdag **13** maart **1986**
Morgenvergadering

VOORZITTER : de heer F. Grootjans

– *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om 10.00 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

M. Colla, N. De Batselier, H. Knuts, H. Suykerbuyk, V. Vanderheyden ; gezondheidsredenen.

P. Chevalier, L. Kelchtermans ; buitenslands.

H. Boel, A. Steverlynck, J. Wyninckx ; ambtsverplichtingen.

BEGROTING

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende ontwerp van decreet werd ingediend :

- Ontwerp van decreet waarbij bijkomende voorlopige kredieten worden geopend die in mindering komen van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
– IO-B (1985-1986) – Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van de heer W. Taelman c.s. houdende wettelijke regeling van de kandidatuur, de licentie en het doctoraat in de **moraalwetenschappen**, alsmede de aggregatie voor het hoger secundair onderwijs in de **moraalwetenschappen**
– 117 (1985-1986) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs en Vorming.
- Vorming van decreet van de heer F. Verberckmoes c.s. houdende wijziging van de **jachtwet** van 28 februari 1882
– 118 (1985-1986) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs en Vorming.
- Voorstel van decreet van de heer F. Verberckmoes c.s. houdende wijziging van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van **landeigendommen** uit kracht van de wet gewijzigd bij de wet van 11 augustus 1978 tot aanvulling van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van **landeigendommen** uit kracht van de wet met bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaamse Gewest

– 119 (1985-1986) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Ruimtelijke Ordening.

– Voorstel van decreet van de heer R. Van Rompaey houdende instelling en reglementering van het woongebruik

– 120 (1985-1986) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Huisvesting en Stadsvernieuwing.

– Voorstel van decreet van de heer R. Van Rompaey houdende wijziging van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede-
bouw

– 121 (1985-1986) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Ruimtelijke Ordening.

– Voorstel van decreet van de heer R. Van Rompaey houdende wijziging en aanvulling van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stede-
bouw

– 122 (1985-1986) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Ruimtelijke Ordening.

VERSLAG

Indiening

De Voorzitter : Het volgende verslag werd ingediend :

- door de heer J. Dupré namens de Commissie voor Financiën en Be-

Voorzitter

groting over het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1985

– 9-A (1985-1986) – Nr. 2.

MOTIE

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende motie werd ingediend :

- Amnestiemotie van de Gemeenteraad van Overijse.
Verwezen naar de Werkgroep belast met het opmaken van een inventaris van de sociale en menselijke gevolgen voor de slachtoffers van de oorlog, met name ook van de Spaanse Burgeroorlog en voor de getroffen en van de repressie- en epuratielawetgeving.

ARREST VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De Voorzitter : Het volgende arrest van het Arbitragehof werd ingediend :

- Arrest van het Arbitragehof van 25 februari 1986 inzake het beroep tot vernietiging van de wet van 13 juli 1983 „houdende aanpassing van de wettelijke opdracht van de Nationale Kas voor Beroepskrediet en van het bij de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering in deze Kas opgerichte Participatiefonds, ten einde de toegang van de kleine en middelgrote ondernemingen en van de zelfstandigen tot het risicodragend kapitaal te bevorderen”, ingediend door de Vlaamse Executieve
– Rolnummer 12.
Dit arrest ligt ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, Afdeling

Openbare Vergadering.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN (R.v.O. art. 65)

Indiening

De Voorzitter : Schriftelijke vragen werden ingediend door :

- de heren J. Bosmans, G. Cardoen, J. Caudron, N. De Batselier, A. De Beul, C. De Clercq, E. De Groot, A. Denys, W. Desaeeyere, M. Desutter, M. Didden, A. Diegenant, E. Flammant, F. Ghesquière, E. Gryp, L. Kelchtermans, A. Laridon, J. Laverge, J. Leclercq, mevrouw N. Maes, de heer C. Marchand, mevrouw T. Merckx-Van Goey, de heren G. Mommerency, P. Peeters, F. Piot, J. Sauwens, J. Sleenckx, J. Valkeniers, W. Van Durme, J. Van Elewyck, L. Vanhorenbeek, E. Vankeirsbilck, R. Van Steenkiste, L. Vanvelthoven, F. Vermeiren.

DRINGENDE VRAGEN (R.v.O. art. 66, 5)

Dringende vraag van de heer A. Denys tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de adviserende rol van het VEV bij compensaties inzake legerbestellingen

De Voorzitter : Aan de orde is de dringende vraag van de heer Denys tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de adviserende rol van het VEV bij compensaties inzake legerbestellingen.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, tijdens een open-

bare vergadering van de Commissie Landsverdediging en Bedrijfsleven in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, heeft de Minister van Economische Zaken verklaard dat de achterstand van Vlaanderen bij de uitvoering van de compensaties inzake legerbestellingen gedeeltelijk te maken heeft met de adviserende rol ter zake van het VEV.

Inderdaad, het VEV zou diverse voorstellen van General Dynamics afgevoerd hebben omdat het volgens de VEV-beoordeling bestellingen zijn met een te geringe „hoogstaande technologische waarde”.

Mij is het nochtans bekend dat diverse Vlaamse bedrijven zich reeds kandidaat hebben gesteld voor dergelijke compenserende bestellingen, maar dat hun verzoek blijkbaar niet past in de VEV-strategie.

Graag had ik van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve vernomen of het niet aangewezen is deze strategie om te buigen zodanig dat ook andere Vlaamse bedrijven hiervan gebruik kunnen maken.

De Voorzitter : Minister Geens heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, in februari 1983 werd een akkoord afgesloten tussen de Belgische Staat en General Dynamics waarbij, in het kader van de bestelling van 44 bijkomende F-16 vliegtuigen voor Vlaanderen 22 procent indirecte compensaties werden bekomen. Deze compensaties waren het resultaat van een langdurige actie vanwege de Vlaamse Regering, waarbij het Vlaams Economisch Verbond een belangrijke rol heeft gespeeld.

In deze overeenkomst werd bepaald dat deze compensaties een hoogtechnologisch inhoud moeten vertegenwoordigen, bij voorkeur in de domeinen luchtvaart, electronica, elektronische componenten, optonica of andere hoog-technologisch sectoren. Op deze wijze zouden de compensaties worden gebruikt ter versterking van het economisch potentieel waardoor een blijvend effect wordt gerealiseerd.

Geens

Voor de beoordeling van de door General Dynamics ingediende projecten werd in 1983 de zogeheten F-16 Werkgroep opgericht, bestaande uit 2 Nederlandstalige vertegenwoordigers van het Ministerie van Economische Zaken, 1 vertegenwoordiger van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, 1 vertegenwoordiger van het Vlaams Economisch Verbond en 1 onafhankelijk lid, gekozen op basis van zijn bijzondere bekwaamheid.

Deze werkgroep heeft tot op heden 95 ingediende voorstellen onderzocht voor een totale compensatiewaarde van ongeveer 216 miljoen dollar, tegenover een compensatieverplichting van 208 miljoen dollar. Hiervan werden 80 voorstellen (84,2 procent van de ingediende voorstellen) aanvaard voor een compensatiewaarde van 194 miljoen dollar (89,8 procent van de totale ingediende compensatiewaarde); 15 voorstellen (15,8 procent) werden geweigerd voor een compensatiewaarde van 22 miljoen dollar (10,2 procent). Slechts 7 aanvragen (7,3 procent) werden geweigerd, onder meer wegens het gebrek aan hoogtechnologische inhoud. De contractwaarde hiervan komt overeen met 11,5 miljoen dollar (5,3 procent). Deze aanvaarde voorstellen dienen via contracten te worden gefinaliseerd. Op dit vlak zijn de resultaten nog zeer beperkt alhoewel hierin op korte termijn verandering kan komen.

Ondermeer via het F-16-dossier wil Vlaanderen zijn kwantitatieve én kwalitatieve achterstand inzake militaire compensatiedossiers ophalen. De Vlaamse Regering heeft hiervoor een lange strijd gestreden die kadert in een gefundeerde economische visie op langere termijn. Het ombuigen van deze strategie zou betekenen dat al deze geleverde inspanningen tot niets zouden hebben gediend.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Dringende vraag van de heer K. Van Miert tot de heer G. Geens, Voorzitter

van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over kabinetsmedewerkers uit de privé-sector

De Voorzitter : Aan de orde is de dringende vraag van de heer Van Miert tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over kabinetsmedewerkers uit de privé-sector.

De heer Van Miert heeft het woord.

De heer K. Van Miert (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, volgens verschillende bronnen blijken in sommige ministeriële kabinetten personen opgenomen te zijn die betaald worden door privé-instellingen, -ondernemingen, of -organisaties.

Op een vraag mijnerzijds beloofde de Eerste Minister, voor wat de nationale Regering betreft, een grondig onderzoek in te stellen.

Graag vernam ik of dezelfde feiten zich voordoen in de ministeriële kabinetten van de Vlaamse Executieve. Zo ja, om hoeveel personen gaat het en tot welke ondernemingen of instellingen behoren zij ?

De Voorzitter : Minister Geens heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de samenstelling en de werking van de kabinetten van de leden van de Vlaamse Executieve werden door deze Executieve geregeld in een Besluit van 11 december 1985.

Op grond en binnen de perken van dit Besluit beslist elke Gemeenschapsminister autonoom over de samenstelling van zijn kabinet en over de keuze van zijn kabinetsleden en -medewerkers.

Wanneer een beroep wordt gedaan op personen uit private instellingen, ondernemingen of organisaties, wat door hogervermeld besluit van de Executieve niet wordt uitgesloten, en daarvoor een bezoldiging wordt uitgekeerd, dient een aanstellingsbesluit of contract aan mijn visum te worden onderworpen.

Indien een Gemeenschapsminister

ook een beroep zou kunnen doen op personen als bedoeld in de vraag, dan wordt mij dat niet medegedeeld.

Ik zal de leden van de Vlaamse Executieve derhalve verzoeken mij deze gegevens te bezorgen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

VRAGEN (R.v.O. Art. 66)

Vraag van de heer O. Van Ooteghem tot de heer G. Geens, Voorzitter van De Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het standpunt van de Vlaamse Executieve inzake overheidsopdrachten en de aanbevelingen van 20 december 1985 van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

De Voorzitter : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Van Ooteghem tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het standpunt van de Vlaamse Executieve inzake overheidsopdrachten en de aanbevelingen van 20 december 1985 van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

De heer Van Ooteghem heeft het woord.

De heer O. Van Ooteghem (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, op 30 januari 1986 stelde ik een mondelinge vraag aan de Voorzitter van de Vlaamse Regering over de aanbevelingen van de SERV van 20 december 1985.

Voorzitter Geens antwoordde dat de Vlaamse Executieve te gelegener tijd haar standpunt over de overheidsopdrachten zou bepalen.

Dit is inmiddels gebeurd. Niet in de Vlaamse Raad, die redelijkerwijze recht had op de primeur, maar te Brussel op de academische zitting ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan van de VEV-technologiegroep FLAG.

Van Ooteghem

Zou de Voorzitter van de Vlaamse Executieve zo vriendelijk willen zijn niet alleen aan de leden van het VEV maar ook aan de leden van de Vlaamse Raad zijn standpunt over de overheidsopdrachten te willen mededelen ?

Wellicht kan hij inmiddels ook de overige vragen beantwoorden die ik op 30 januari 1986 tot hem heb gericht.

De Voorzitter : Minister Geens heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, tijdens de viering van het vijfjarig bestaan van FLAG heb ik in een toespraak een aantal standpunten vertolkt inzake de overheidsbestellingen. Deze bedenkingen worden op dit ogenblik verder uitgewerkt, wat zal toelaten op korte termijn met een duidelijk omliggende strategie ter zake uit te pakken.

Uiteraard ben ik bereid op uitnodiging van de Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie van de Vlaamse Raad, hieromtrent reeds enige toelichting te geven.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag van de heer E. Coppens tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, de heer J. Pedé, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening, en de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het verkanselen van bos-, land- en tuinbouwgrond ten voordele van de golf-sport te Melsbroek

Vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, de heer J. Pedé, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangele-

geheden en Ruimtelijke Ordening, en de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over een in Vlaanderen te voeren golfbeleid

Vraag van de heer O. Meyntjens tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het uitblijven van de definitieve bescherming van het Floordambos

De Voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde mondelinge vragen van de heer Coppens tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening, en de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het verkanselen van bos-, land- en tuinbouwgrond ten voordele van de golf-sport te Melsbroek, van mevrouw Vogels tot Ministers Geens, Pedé en Dewael over een in Vlaanderen te voeren golfbeleid en van de heer Meyntjens tot Minister Dewael over het uitblijven van een definitieve bescherming van het Floordambos.

De heer Coppens heeft het woord.

De heer E. Coppens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, de land- en tuinbouwers van de gemeenten Steenokkerzeel, Zaventem en Machelen worden in hun toekomst bedreigd. De door de VZW Brabantse Golf in de vroegere gemeente Melsbroek geplande golfterreinen zouden vele hectaren land innemen, waardoor onder meer talrijke witlooftelers in hun eigen bestaan bedreigd worden.

Heeft de Gemeenschapsminister voor de Ruimtelijke Ordening reeds een beslissing getroffen met betrekking tot een mogelijke wijziging van bestemming en van reliëf van deze gronden ?

Hoever is de procedure voor het beschermen van het Floordambos gevorderd ? Hoe verklaart de Gemeenschapsminister van Cultuur de opgelopen vertraging ?

Heeft de Voorzitter van de Vlaamse Executieve reeds stelling genomen over de aanleg van bedoeld golfterrein — en zo ja, hoe wordt deze stelling ver-

antwoord ? Werden, wat de financiering van dit project betreft, reeds toezeggingen gedaan ?

De Voorzitter : Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de jongste maanden worden wij geconfronteerd met een heus offensief van de golf-sport. De Vlaamse deelregering heeft ter zake blijkbaar reeds een duidelijke visie. Zo sprak Minister Geens over dit beleid op een colloquium van de VZW Brabantse Golf op 8 maart. Deze VZW Brabantse Golf plant op korte termijn de aanleg van een golfterrein in Melsbroek en dit deels op landbouwgrond, deels in het ecologisch belangrijke Floordambos. De procedure voor bescherming loopt reeds enige jaren. Op 6 juli 1985 werd het Floordambos op de voorontwerplijst van te beschermen landschappen geplaatst. Op 6 maart liep de voorlopige bescherming echter af.

Graag zou ik de volgende vragen aan de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, stellen.

1. Welk golfbeleid wil de Voorzitter in dit Vlaamse land uittekenen en op welke elementen steunt hij zich hierbij ?

2. Hoe verklaart de Voorzitter zijn duidelijke steun aan de plannen van de VZW Brabantse Golf, plannen die voorzien in de aanleg van een golfterrein in een daar niet voor bestemd gebied ?

Volgende vraag zou ik aan de heer Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, willen stellen.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de bescherming van het landschap „Floordambos” ?

De volgende vraag aan de heer Pedé, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden, en Ruimtelijke Ordening luidt als volgt.

Onderschrijft de Minister met betrekking tot de aanleg van golfterreinen het beleid van zijn voorganger, de heer Akkermans, die op 9 juli 1985 op een vraag van de heer Diegenant antwoordde dat enkel golfterreinen kun-

Vogels

nen worden aangelegd in woon- of recreatiegebieden en gebieden met tijdelijke bestemming, zoals grind- of zandontginningsgebieden ?

De Voorzitter : De heer Meyntjens heeft het woord.

De heer O. Meyntjens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, het Floordambos te Melsbroek werd in juni 1985 voorlopig beschermd als landschap. Door deze voorlopige bescherming werd dit Floordambos voor 9 maanden behoed voor verdere aantasting. Niettegenstaande deze voorlopige bescherming werd het landschap reeds verminkt door een aantal ingrepen. Uit studies van onder meer het Coördinatiecentrum van de Biologische Waarderingskaart van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin, het Laboratorium voor Algemene Plantkunde en Natuurbeheer van de Vrije Universiteit Brussel en van Belgische Natuur- en Vogelreservaten blijkt de ecologische en landschappelijke waarde van Floordambos. De aanleg van een golfterrein in dit gebied zou niet landschapsondersteunend maar landschapsvernielend werken. De definitieve bescherming van Floordambos is daarom dringend noodzakelijk.

1. Meent u niet dat Floordambos, zowel om zijn landschappelijke als ecologische waarde, definitief moet beschermd worden ?

2. Waarom werd Floordambos nog niet definitief beschermd ? Wanneer zal u het definitieve beschermingsbesluit ondertekenen ?

3. Meent u niet dat de aanleg van een golfterrein niet kan toegelaten worden in dit waardevolle landschap ? Zullen bij de definitieve bescherming, werken worden toegestaan die de aanleg van golfterreinen, mogelijk maken ?

De Voorzitter : Minister Pede, die zich bereid heeft verklaart mede namens Minister Geens en Minister Dewael te antwoorden, heeft het woord.

Minister J. Pede (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, namens de Voorzitter van de Vlaamse Regering,

namens de Gemeenschapsminister van Cultuur en namens mijzelf, kan ik de geachte leden mededelen dat de Vlaamse Regering geen initiatiefnemer is van de Brabantse Golf en dat duidelijk werd gesteld dat de Vlaamse Regering niet de bedoeling heeft om financiële steun te verlenen.

De Voorzitter van de Vlaamse Regering laat mij als volgt zijn standpunt mededelen :

„Tijdens het colloquium van de VZW Brabantse Golf op 8 maart jongstleden, heb ik het belang onderstreept van de golfsport in het kader van een investeringsbeleid enerzijds en ten aanzien van het toerismebeleid anderzijds.

De aanwezigheid van golfterreinen bij het aantrekken van nieuwe – vooral buitenlandse – investeringen speelt een niet te miskennen rol. We moeten aan potentiële investeerders een totaal pakket kunnen aanbieden waarin naast fiscale en andere stimuli, universiteiten en research-centra, ook aandacht wordt besteed aan opvangfaciliteiten zoals scholen en ontspanningsmogelijkheden. Ook andere regio's gebruiken de aanwezige golfterreinen als belangrijk aantrekkingsmoment”.

De Gemeenschapsminister van Cultuur heeft bij besluit van 5 maart 1986 het Floordambos als landschap definitief gerangschikt, zodat de uitzonderlijke biotoop, die zich in dit gebied ontwikkeld heeft, kan bewaard blijven. Werken die aangevraagd worden in dit geklasseerd gebied, zullen in overeenstemming moeten zijn met de bepalingen van voornoemd besluit.

Ikzelf heb geen beslissing getroffen met betrekking tot een mogelijke wijziging van de bestemming en van het reliëf van die gronden te Melsbroek.

Als mijn standpunt kan ik u mededelen dat ik een ruime visie aankleef wat de aanleg van golfterreinen betreft. Immers is de democratisering van de golfsport een niet te ontkennen feit en gaat de golfsport dezelfde weg op als de evolutie in de tennissport. Gezien er bij de vastlegging van de gewestplannen niet gedacht werd aan voldoende voorzieningen voor golfterreinen, zal ik opdracht geven aan de

dienst Planning en Coördinatie van AROL de reeds aangevatte studie naar de inplantingsmogelijkheden voor een tiental golfterreinen in Vlaanderen verder te zetten, teneinde daarover concrete voorstellen te kunnen doen aan de Vlaamse Executieve.

Ten slotte weze gesteld dat wanneer er aanleiding bestaat tot de wijziging van de gewestplannen om bepaalde nieuwe golfterreinen in Vlaanderen mogelijk te maken de daartoe geëigende procedure zal moeten worden gevolgd.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag van de heer J. Devolder tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de uiteenlopende formaliteiten voor het bestellen van vaccins

De Voorzitter : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Devolder tot de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de uiteenlopende formaliteiten voor het bestellen van vaccins.

De heer Devolder heeft het woord.

De heer J. Devolder (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, een aantal artsen heeft van het Ministerie van Volksgezondheid een melding gekregen dat voortaan de vaccins tegen kinderverlamming alleen met nationale bestelbon moeten worden aangevraagd. Andere vaccins daarentegen moeten worden besteld bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Bijgevolg moeten nu 4 formulieren worden ingevuld voor de inenting van een kind, vroeger slechts 1.

Kan de geachte Minister mij het waarom verklaren van deze dubbelzinnige situatie ?

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en he-

Lenssens

ren, de geschetste problemen zijn een onmiddellijk gevolg van de staatshervorming, waarbij de bevoegdheid over de volledige preventieve geneeskunde aan de Gemeenschappen wordt toegewezen, uitgezonderd de verplichte vaccinaties.

Hieruit volgt dat de bestelling van het verplichte poliovaccin bij het Nationale Ministerie van Volksgezondheid dient te gebeuren.

Het probleem werd reeds ter sprake gebracht op het Kabinet van de Staatssecretaris voor Volksgezondheid en Gehandicaptenbeleid. Gezamenlijk zal gezocht worden naar een gepaste oplossing om de procedures te vereenvoudigen en te versnellen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag van mevrouw N. Maes tot de heer P. Deprez, Gemeenschapsminister van Externe Betrekkingen, over de deelneming van de Vlaamse Gemeenschap aan de werking van het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking en aan het Fonds voor Leningen aan Vreemde Staten

De Voorzitter : Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Maes tot de heer Deprez, Gemeenschapsminister van Externe Betrekkingen, over de deelneming van de Vlaamse Gemeenschap aan de werking van het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking en aan het Fonds voor Leningen aan Vreemde Staten.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, door de wet van 10 augustus 1981 werd een Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking en een Fonds voor Leningen aan Vreemde Staten opgericht. In artikel 7 van die wet wordt bepaald dat er bij de Minister van Ontwikkelingssamenwerking een Comité opgericht wordt waarin het beleid inzake bilaterale ontwikkelingsamenwerking gecoördineerd wordt.

Van dit Comité maken twee Ministers of Staatssecretarissen die de Vlaamse Gemeenschap vertegenwoordigen, deel uit. In artikel 9 dat handelt over het Fonds voor Leningen aan Vreemde Staten wordt er in een Commissie voorzien waarin vertegenwoordigers van de Executieven tot wier bevoegdheid de gewestelijke aangelegenheden behoren, zitting hebben. Tot nog toe bleven deze bepalingen dode letter en werden de Gemeenschappen dus niet bij de werking van het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking en van het Fonds voor Leningen aan Vreemde Staten betrokken. Daarom deze vragen.

1. Wat zijn de redenen waarom de Gemeenschappen nog niet in bovengenoemde Commissies vertegenwoordigd zijn ?

2. Welke stappen zullen er door de Vlaamse Executieve gezet worden om in de kortst mogelijke tijd de toepassing van de wettelijke beschikkingen te bekomen ?

3. Welke Minister is in de Executieve bevoegd voor het volgen van deze materie ? Werd bij de samenstelling van de Kabinetten rekening gehouden met het aantrekken van Vlaamse deskundigen inzake de ontwikkelingsproblematiek, die de werking van deze twee Fondsen vanuit de Vlaamse Gemeenschap, kunnen volgen en mede richting geven ?

4. Bestaat er reeds een „dienst" in het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap voor de voorbereiding en de uitvoering van het beleid inzake bilaterale ontwikkelingsamenwerking en leningen aan vreemde Staten om zodoende de Vlaamse inbreng in de respectieve Fondsen kwalitatief gestalte te geven ? Zoniet wordt de oprichting van zo'n dienst voorbereid ?

De Voorzitter : Minister P. Deprez heeft het woord.

Minister P. Deprez (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik ben blij met de vraag van collega Maes, omdat ze mij de gelegenheid geeft dieper in te gaan op de aanwezigheid van de Vlaamse Executieve in het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking en in het Fonds voor de lenin-

gen van Staat tot Staat, waaruit blijkt dat ik als Gemeenschapsminister bevoegd ben ter zake.

Het is inderdaad zo dat artikel 7 van de wet van 10 augustus 1981 bepaalt dat er door de Minister van Ontwikkelingssamenwerking een comité wordt opgericht dat het beleid inzake bilaterale ontwikkelingsamenwerking coördineert, en waarvan twee Ministers of Staatssecretarissen, die de Vlaamse Gemeenschap vertegenwoordigen, deel uitmaken.

Artikel 9 paragraaf 2/a bepaalt dat bij het Fonds voor de leningen aan vreemde Staten een commissie wordt opgericht, belast met de coördinatie van de beleidslijn inzake leningen aan vreemde Staten enerzijds en het volgen van hun beheer anderzijds. Deze commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de bevoegde nationale Ministers, alsmede uit vertegenwoordigers van de Executieve. Er moet evenwel aan toegevoegd worden dat de Raad van State in zijn advies van 9 januari 1981 op het toenmalige ontwerp reeds het probleem stelde als volgt :

„De vraag is immers of de nationale wetgever de Gemeenschappen bij het beleid inzake een nationale aangelegenheid kan betrekken, wanneer zulks in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 niet uitdrukkelijk is bepaald. De tijd ontbreekt om het probleem grondig te onderzoeken".

Daaruit besluit de nationale Regering het voorstel te moeten doen opnieuw de Raad van State te raadplegen. Dat was dus na de wet van 1981.

Als gevolg van de goedkeuring in de Ministerraad van de koninklijke besluiten waardoor het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking overeenkomstig voornoemde wet in werking wordt gesteld, richtte de toenmalige Staatssecretaris van Ontwikkelingssamenwerking, mevrouw Jaqueline Mayence-Goossens, op 10 januari 1983 aan de Voorzitter van de Executieve een schrijven, waarin zij vroeg de namen van de twee Ministers of Staatssecretarissen mede te delen, die respectievelijk de Vlaamse en de Franse Gemeenschap zouden vertegenwoordigen in het Ministerieel Comité bedoeld in artikel 7 van de wet van 10 augustus 1981. Dit punt werd

Deprez

dan ook ten gevolge van dien in de vergadering van de Vlaamse Executieve van 27 januari 1983 behandeld. De zaak was aan het rollen, de nota's ook ; besprekingen en onderhandelingen volgen elkaar op.

De Ministerraad van 23 maart 1983 beslist echter de hele zaak te verwijzen naar de Raad van State op basis van de overweging, dat in de tijd dat deze wet ontstond, de Executieven nog deel uitmaakten van de nationale Regering, en dat sinds 22 december 1981 er een nieuwe situatie is ontstaan met het vertrek van de Executieven uit de centrale Regering : dit door de toepassing van de wet op de staatshervorming.

Vervolgens kwam de zaak aan de orde in de verschillende Overlegcomités Regering-Executieve van 5 april 1984, 8 mei 1984, 5 juni 1984, 17 juni 1984, 27 juni 1984. Een consensus werd echter niet bereikt.

Het standpunt van de Executieve was dat de „Voorzitters van de Executieven niet kunnen instemmen met het voorstel van de Regering om het advies in te winnen van de Afdeling Administratie van de Raad van State over de „effectieve deelneming van de leden van de Gewest- Gemeenschaps-executieven aan nationale materies” en dat zij wijzen op het feit dat ingevolge andere wettelijke bepalingen georganiseerde contacten tussen de Regering en de Executieven bestaan. Volgens de heer Moureaux kwam het niet aan de Raad van State toe te beslissen over de grondwettigheid van wetten maar wel aan het Parlement”.

Maar zoals gezegd werd er geen consensus bereikt.

Als laatste fase komt dan het advies van de Raad van State van 20 september 1984 waarvan ik u hieronder de conclusies geef. „Om deze reden is de Raad van State, afdeling Administratie van oordeel :

– dat artikel 7 van de wet van 10 augustus 1981 tot oprichting van een Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking, in zoverre het in het adviescomité voor de coördinatie van de bilaterale ontwikkelingsamenwerking, Mi-

nisters of Staatssecretarissen die de Gemeenschappen vertegenwoordigen, als gewone leden doet zetelen, sinds 22 december 1981 niet meer van toepassing is ;

– dat nochtans de leden van de Gemeenschaps-executieven, zonder daartoe verplicht te zijn, en zonder medebeslissende stem in dit Comité, aan dit laatste hun advies kunnen mededelen en om die reden tot de vergaderingen van het Comité kunnen uitgenodigd worden. Ziehier de redenen, mijnheer de Voorzitter en collega's, waarom deze commissie niet werd opgericht.

Wat nu uw tweede vraag betreft.

Er is een nieuwe Regering en er zijn nieuwe Executieven. Dit zijn ook nieuwe feiten. Wij willen in ieder geval de toepassing van de wet afdwingen en de procedure opnieuw starten, zodanig dat wij hoe dan ook aanwezig willen zijn bij het bepalen van het beleid van het FOS en van het Fonds voor Leningen aan Vreemde Staten.

Ten slotte wat uw vragen drie en vier betreft. Gezien er echter geen definitief akkoord is en gezien het Ministerieel Comité voor het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking en de Commissie voor Leningen aan Vreemde Staten niet zijn opgericht, noch samengesteld, werden geen specialisten aangetrokken, noch diensten opgericht.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Daar de heer Suykerbuyk zoals reeds aangekondigd in de berichten van verhindering, om gezondheidsredenen verhinderd is, wordt zijn vraag tot Minister Geens, over de ontmoeting van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve met het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen, naar een volgende vergadering verschoven.

INTERPELLATIES (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer E. Gryp tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over het probleem van de gipsafvallozing in de Schelde en de gevolgen daarvan voor de volksgezondheid

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Gryp tot de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over het probleem van de gipsafvallozing in de Schelde en de gevolgen daarvan voor de volksgezondheid.

De heer Gryp heeft het woord.

De heer E. Gryp (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in november 1985 vroeg BASF voor het eerst een vergunning aan voor het lozen van gips, opgelost in water, in de Schelde. Dit gips is het restprodukt van de bewerking van ruwfosfaat in dit bedrijf tot fosforzuur. De vergunning werd aangevraagd in het kader van het koninklijk besluit van 28 februari 1963 en werd verleend op 26 september 1968 door de nationale overheid die toen nog de volheid van bevoegdheid bezat in deze materie.

Door deze vergunning kreeg BASF de toelating om tot 1.000 m³/h afvalwater te lozen in de Schelde met een gipsgehalte van 8 à 10 procent, op voorwaarde dat de lozing slechts bij afgaande tij zou plaatsvinden.

Een aanvraag tot herziening van deze vergunning met het oog op een uitbreiding van de produktie werd echter ongunstig beoordeeld in 1974, onder andere door de toenmalige Minister van Volksgezondheid De Saeger. Deze stond weigerachtig tegenover de vergunningsaanvraag, meer specifiek in verband met toenmalige plannen om het brakke Scheldewater te ontzilten. Het gips en meer bepaald het daarmee vermengde cadmium zou schadelijk zijn voor deze ontziltingsoperatie.

De Minister drong dan ook aan op een ver doorgevoerde zuivering van het afvalgips. Een bijkomend bezwaar van de Minister gold de radioactiviteit van het geloosde gips-afvalwater. Het radium 226 in het geloosde gips zou

Gryp

immers in aanzienlijke mate bijdragen tot de radioactieve verontreiniging van de Schelde. Ook om deze verontreiniging niet te laten toenemen, oordeelde de Minister dat een herziening van de reeds afgeleverde lozingsvergunning onmogelijk was.

Uit deze voorgeschiedenis blijkt alvast dat de problemen nooit enkel van juridische aard waren en dit geldt tot op de dag van vandaag.

In 1974 diende BASF een nieuwe vergunningsaanvraag in om aldus tegemoet te komen aan de nieuwe wet ter bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging van 26 maart 1971. Deze nieuwe vergunning werd hen beloofd tegen mei 1979.

Door de overdracht van bevoegdheden van de nationale naar de regionale overheid zou het dossier volgens de BASF-directie echter geblokkeerd zijn geraakt. Tot dan BASF, op 20 december vorig jaar, van substituut Morrens een officieel bevelschrift kreeg om de niet vergunde lozingen stop te zetten. Een gerechtelijke actie die heel wat deining veroorzaakte.

Los van de juridische bekvechterij en de vraag naar de verantwoordelijkheid van ofwel de BASF-directie of de Administratie, is voor AGALEV de echte vraag deze naar de milieu-impact van de gipslozingen. Zijn de lozingen van gips al dan niet schadelijk voor het mariene milieu en, indirect, voor de volksgezondheid.

In elk geval kan dan terstond de misleidende voorstelling van zaken worden weerlegd als zou het gaan om het oplossen van gips in brak water zonder meer. BASF speelde dit beeld bewust uit. Zo citeren we bijvoorbeeld volgende publieke verklaring :

„Gips lost op in zilt en beweeglijk water tot calcium- en sulfaationen. Die zijn reeds overvloedig in zeewater aanwezig, zodat de lozingen van het bedrijf geen meetbare concentratieverhoging in het Scheldewater teweegbrengen.

Uiteraard is het oplossen van gips zonder meer in zout water betrekkelijk onschuldig. Wat niet wegneemt dat ook gewoon gips, als het in massale hoeveelheden geloosd wordt in wa-

ter, door haar gehalte aan calciumsulfaat, een stijging van de zuurtegraad (dus daling van het pH) van het water kan veroorzaken. Bovendien kan zich een schadelijke biologische inwerking voordoen op vormen van waterleven (bijvoorbeeld door afzettingen op de kieuwen van vissen die daardoor in ademnood kunnen geraken). Het grote probleem wordt echter niet gevormd door het gips zelf, maar wel door andere gevaarlijker componenten die met het gips vermengd zijn. Zo bevat het afvalgips op het moment dat het in de Schelde geloosd wordt ook belangrijke concentraties aan cadmium, radium 226, arseen, fluoriden en andere zware metalen.

Over de aanwezigheid van deze elementen wordt door de BASF-woordvoerders slechts aarzelend of terzijde gesproken. In de recente persverklaringen vonden we slechts een allusie terug op de aanwezigheid van een „lichte radioactiviteit”, die in het geheel „geen probleem vormt omdat ze naar de Noordzee wordt afgevoerd”.

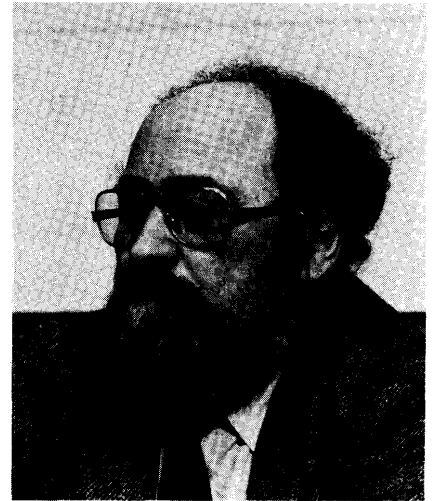
Een nader onderzoek van de twee belangrijkste vervuulende componenten van het afvalgips, cadmium en radium 226, laat echter geen twijfel bestaan omtrent het gevaar van deze lozingen voor het marine milieu.

Alleen al over het cadmium dat vervat zit in het afvalgips van de fosfaatmestfabrieken bestaat een massa documentatie.

Zeker voor onze contreien kan allicht het best worden verwezen naar het Internationaal Watertribunaal dat in oktober 1983 plaatsvond te Rotterdam.

Dit tribunaal werd georganiseerd door de werkgroep water van de Nederlandse Stichting Milieudefensie in samenwerking met de Vrije Universiteit van Amsterdam. Een internationaal samengestelde jury stelde er een aanklacht op tegen de fosfaatmestindustrie.

Als model werden twee Nederlandse kunstmestfabrieken aan een analyse onderworpen, met name UKF en Windmill. De resultaten van dit nauwgezet onderzoek kunnen echter zonder meer worden doorgetrokken naar alle fosfaatmeststoffenproducenten die gipsafval lozen in oppervlaktewater. Hoewel ook aandacht besteed

De echte vraag, aldus de heer E. Gryp (AGALEV), is deze naar de milieu-impact van de gipslozingen. Zijn deze al dan niet schadelijk voor het mariene milieu en, indirect, voor de volksgezondheid ?

werd aan residu's van kwik, arseen, fluoride, fosfor en radium, stond op het tribunaal vooral het gevaarlijke zware metaal cadmium in de kijker.

In tegenstelling tot herhaalde beweringen van vertegenwoordigers van de fosfaatmestindustrie dat cadmium niet oplosbaar en niet biologisch beschikbaar zou zijn, werd op het tribunaal aan de hand van verschillende proefnemingen wetenschappelijk bewezen dat op zijn minst 75 procent van de hoeveelheid cadmium, vervat in het geloosde gips, biologisch beschikbaar wordt, vooral via het slib.

Meer bepaald gelden deze conclusies uitdrukkelijk ook voor gipslozingen in brak water. Het is dus niet zo dat enkel lozingen in zoet water gevaar zouden opleveren, zoals onder andere de Antwerpse havenschepen Devroe meende te moeten beweren.

Op dit tribunaal werd overigens een oproep gedaan aan alle landen van de Europese Gemeenschap om de lozingen van cadmium af te bouwen. De proefondervindelijke resultaten van de medewerkers aan het tribunaal wegen, ons inziens, zwaarder dan het ar-

Gryp

gument dat overal elders in Europa ook fosforgips in brak water geloosd wordt.

Dit wijst eerder op een grove nalatigheid in de Europese normering op dit vlak, onder sterke druk van de „fosfaatmest-lobby”.

In het rapport „De waterkwaliteit van de Westerschelde in de periode 1964-1982” vinden we nadere gegevens over cadmium-concentraties, verzameld door het RIZA (het Nederlands Rijksinstituut voor de Zuivering van Afvalwater).

Uit dit rapport leren we dat de voornaamste bron van cadmium-lozingen in het Scheldebekken de fosfaatmest-industrie is. Gezien het Nederlandse bedrijf Zoutchemie bij Sas van Gent haar activiteiten stopzette, gaat het op dit moment dan enkel nog om de BASF-vestiging en Tessenderlo Chemie.

Door toepassing van een mathematisch model (OST-WAT) kon duidelijk worden aangetoond dat het cadmiumgehalte in de periode 1977-1981 gestadig toeneemt.

Sinds men in 1972 begon met de metingen ‘van het cadmiumgehalte bij Schaar van Ouden Doel (aan de Belgisch-Nederlandse grens, overigens niet ver van de plaats waar BASF haar gips loost), werd de basisnorm (gesteld door het RIZA) voor cadmium (2,5 microgram/liter) elk jaar opnieuw overschreden. A fortiori wordt dan ook de door ons voorgestelde norm van 1 microgram/liter steeds opnieuw overschreden.

Na kwik wordt cadmium als het meest toxische zware metaal beschouwd. Cadmium behoort tot de zogenaamde „zwarte lijst-stoffen”, dit zijn stoffen die in het geheel niet zouden mogen worden geloosd.

Bij een classificatie van elementen met betrekking tot hun toxiciteit en beschikbaarheid wordt cadmium geplaatst in de groep „zeer toxisch en relatief beschikbaar”.

Vooraf ionogeen cadmium is toxisch. Er is een wisselwerking tussen dit ion en de verschillende cadmiumverbindingen. Een belangrijke factor bij de

mobilisatie van cadmium uit sediment in elk ecosysteem is de microbiële activiteit. De belangrijkste processen hierbij zijn.

1. Afbraak van organisch materiaal, waardoor het molecuulgewicht van de componenten afneemt en makkelijker complexatie van metaal-ionen plaats kan vinden.

2. Verandering van de fysische eigenschappen van het milieu, bij voorbeeld zuurstofgehalte en pH-waarde.

3. Door oxidatie- of reductieprocessen kunnen anorganische componenten omgezet worden, waarna complexatie van het metaal met organische liganden kan plaatsvinden. Hiernaast zijn zwavelbacteriën in staat het onoplosbare cadmiumsulfide om te zetten in cadmium en sulfaat of sulfide.

Behalve de vorm waarin cadmium aanwezig is, zijn ook een aantal biotische factoren van belang bij de opname van cadmium in aquatische organismen.

Vooraf het milieu waarin het organisme leeft, is bepalend voor zijn metaal-concentraties. Vissen, bijvoorbeeld, bevatten minder dan bodemdieren, omdat water metaal armer is dan sediment. Waarschijnlijk vindt hoofdzakelijk opname plaats door ademhaling en orgaan-milieu contact; de efficiëntie via voedsel is laag, in de orde van één of enkele procenten. Bij dit laatste aspect moet nog wel worden opgemerkt dat cadmium, eenmaal opgenomen in het lichaam, nauwelijks meer uitgescheiden wordt, zodat de concentratie bij toenemende leeftijd van het organisme steeds hoger wordt. Dit kan uiteindelijk toch fataal zijn.

Door Cd veroorzaakte niersclerose heeft tot gevolg dat proteïnen en calcium in zeer verhoogde mate via de urine worden afgescheiden. Hierdoor ontstaat onder meer beenderontkalking, waardoor misvormingen en vooral ondraaglijke pijnen ontstaan. De patiënt moet bijna voortdurend onder verdoving leven met uiteindelijk terminale gevolgen.

Cadmium is ook kankerverwekkend en tast het genetisch materiaal aan.

Voeding is de voornaamste bron voor opname van cadmium in het lichaam.

Het risico loopt echter hoog op als we zien dat mosselen tot 6 x meer cadmium bevatten in met Schelde-estuarium vergelijkbare omstandigheden. Volgens een hydrobiologisch onderzoek door het Nederlandse Delta-Instituut bevatten garnalen uit de Westerschelde van 8 tot 25 x meer cadmium dan van de Nederlandse Oosterschelde.

Het is dus duidelijk dat het lozen van gipsafval door kunstmeststofbedrijven zoals BASF wel degelijk gevaren inhoudt voor de volksgezondheid, vooral wegens de aanwezigheid van cadmium en radium 226.

Onlangs werd op de vraag van mijn collega, mevrouw Maes, betreffende deze problematiek door de Minister onder andere het volgende geantwoord: „Op 21 januari heeft de directeur van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij meegedeeld dat er momenteel geen enkele aanwijzing is om te stellen dat de huidige gipslozing een ecologisch of gezondheidsprobleem vertegenwoordigt en dat er geen reden was om een vergunning te weigeren”.

Graag vernam ik het standpunt van de Minister over deze blijkbaar nogal oppervlakkige en aan de werkelijke risico's voorbijgaande bewering van de Directeur van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij.

In tegenstelling hiermee blijkt uit de briefwisseling met de gewezen directeur van deze instelling dat de verantwoordelijken van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij zich wel degelijk bewust waren van de ecologische problemen welke dergelijke lozingen met zich brengen. Kan de Minister mij zeggen waarom hij hiermee geen rekening hield?

Op basis van het bekende cadmiumgehalte in het fosfaaterts, dat bij BASF als grondstof gebruikt wordt, en rekening houdend met een productiecapaciteit van 100.000 ton P_2O_5 per jaar, moet BASF minstens 3 à 7 ton cadmium in de Schelde lozen. Hoe komt het dat het onderzoek, uitgevoerd door het schip Belgica in 1985 onder de auspiciën van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij tot de bewering komt dat slechts 250 kg cadmium in de Schelde te-

Gryp

rechtkomt ?

Door de betrokken kunstmestindustrie wordt ten onrechte geschermd met het argument als zou, op basis van de oplosbaarheid van cadmium, dit zware metaal dan ook biologisch niet beschikbaar zijn, daar waar wetenschappelijk onderzoek heeft uitgezonden dat op zijn minst 75 % van het cadmium aanwezig in het geloosde gips wel degelijk, vooral via het slib, biologisch beschikbaar wordt. Kan de Minister mij meedelen of ooit onderzoeken hierover alsmede over de negatieve effecten van cadmium en radium 226 zijn gebeurd ?

Blijkbaar is het tot hiertoe uitgevoerde onderzoek beperkt gebleven tot de hoeveelheid cadmium aantoonbaar in het Scheldewater en is hierbij geenszins rekening gehouden met het bezonken en dus in het Scheldeslib aanwezige cadmium. Bij komende baggerwerken wordt dit slib bovengehaald en gestort. Kan de Minister mij vertellen hoe zal worden vermeden dat de in dat slib aanwezige zware en radioactieve metalen hun negatieve effecten op de volksgezondheid kunnen uitoefenen ?

Tot slot nog dit, mijnheer de Minister. Sinds 1985 heeft BASF een nieuw productieprocédé voor fosfaatmeststof in haar nieuwe meststoffenfabriek in gebruik genomen. Hierbij worden alleen kalk en stikstof als bijproducten gevormd. Waarom kan dit bedrijf er niet toe gebracht worden dit alternatief productieproces in te voeren ? Op die wijze wordt het probleem immers, zoals het hoort, aan de bron aangepakt en wordt de vervuiler verhindert nog langer te vervuilen zonder hem te beletten verder te produceren.

De Voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, het cadmium schijnt de vedette te zijn in de vergadering van de Vlaamse Raad vandaag. Wij hebben de indrukwekkende aanklacht gehoord van onze collega van AGALEV en straks wordt hetzelfde cadmium ter verantwoording geroe-

pen door collega Meyntjens in zijn interpellatie.

Ik had reeds de gelegenheid om de Minister te vragen naar zijn bevindingen inzake gipslozing en hij heeft mij op deze tribune verzekerd dat deze gipslozingen zo onschadelijk zijn dat hij geen enkele aanleiding zag om ten aanzien van de Staatssecretaris een negatief advies uit te brengen. Mevrouw Vogels van AGALEV en ikzelf hebben dan de Staatssecretaris voor Leefmilieu ondervraagd in de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Uit het antwoord van de Staatssecretaris voor Leefmilieu blijkt zeer duidelijk dat nog nooit enig biologisch onderzoek werd gedaan naar de gevolgen van deze lozingen. Tevens bleek dat nooit het Scheldeslib werd onderzocht, zoals collega Gryp vroeg, en dat evenmin de vegetatie en de bevolking qua vissen enzovoort, die er nog zijn en die moeten leven in het Scheldewater, aan een onderzoek werden onderworpen. Evenmin werd tot op heden rekening gehouden met de reeds aanwezige vervuiling in het Scheldewater, zodat men het cocktaileffect, dat ontstaat bij nieuwe lozingen, nooit heeft kunnen onderzoeken.

Het blijkt een slechte weg te zijn, waarbij men zichzelf een blinddoek omdoet, of moet ik hier spreken van stoppen in de neus, in de oren en in het verstand, wanneer men alleen rekening houdt met de lozingen die door een bepaald bedrijf worden gedaan. Tot nog toe werd in ons land geen rekening gehouden met de emissie, zo heeft de Staatssecretaris voor Leefmilieu ons gezegd. Wij wisten dat onderhand wel maar het blijkt dat zelfs de nationale Regering zich bewust begint te worden dat daaraan iets moet worden gedaan. Wel is men reeds gekomen tot het catalogeren van ons oppervlaktewater in mooie categorieën zoals het mooie viswater, zwemwater, schelpdierenwater enzovoort. Ik heb mij afgevraagd tot welke categorie het Scheldewater behoort.

De Staatssecretaris voor Leefmilieu doet bepaalde beloften van bijkomend onderzoek. Dat lijkt er op te wijzen dat het bijzonder voorbarig zou zijn nu reeds te besluiten dat er geen gevaar is en dat bijgevolg vergunning-

gen kunnen worden afgeleverd. Wij menen dat de sectoriële lozingsvoorwaarden slechts kunnen worden uitgevaardigd na de bevindingen uit het bijkomend en naar onze mening noodzakelijk onderzoek. De elementen die door onze collega van AGALEV werden naar voor gebracht zullen daarbij moeten worden onderzocht. Ik heb het hier speciaal over de cadmiumvervuiling die in onze streek reeds zoveel schade heeft veroorzaakt.

Ten slotte, mijnheer de Gemeenschapsminister, bent u als Minister voor Leefmilieu verantwoordelijk voor de kwaliteit van het oppervlaktewater en zal u desgevallend worden gevraagd om ook bijzondere normen uit te vaardigen waarvoor niet de nationale Regering maar uzelf verantwoordelijk is.

Ik besluit met de vraag of u nog steeds van mening zijt dat deze gipslozingen onschadelijk zijn en dat zonder problemen vergunningen kunnen worden afgeleverd. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, had de interpellant en mevrouw Maes zelf geen gewag gemaakt van de mondelinge vraag die zij enkele weken geleden op 13 februari jongstleden hier in de Raad heeft gesteld omtrent hetzelfde onderwerp dan zou ik het zelf hebben gedaan omdat een deel van het antwoord op deze interpellatie toen reeds werd gegeven.

Laat ons nog even kort de toestand op het vlak van de vergunningen van het betrokken bedrijf op een rijtje zetten. De onderneming, ook de heer Gryp heeft het bevestigd, beschikt sinds 1968 over een destijds door het Ministerie van Openbare Werken afgeleverde vergunning om in de Schelde vloeibare gipssuspensie te lozen op basis van de destijds geldende wetgeving. In 1974 heeft de onderneming een aanvraag gedaan bij de dienst voor zuivering van afvalwater bij het Ministerie van Volksgezondheid om op basis van de wet van 26 maart 1971, een vergunning te bekomen. Het onderzoek heeft dan aangesleept en ik

Lenssens

stel met u vast dat die vergunning nooit werd afgeleverd. In 1983, één jaar na de oprichting van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij heeft de onderneming haar vraag tot vergunning hernieuwd en geactualiseerd, uiteraard opnieuw gesteund op de wet van 26 maart 1971.

Waarom geef ik u deze data ? Omdat het belangrijk is te weten dat het naar aanleiding is van de geactualiseerde aanvraag voor vergunning van 1983 aan de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij dat deze laatste een onderzoek heeft laten doen naar de mogelijke gevolgen van de lozingen voor het leefmilieu in het algemeen en voor de volksgezondheid in het bijzonder.

Op dat ogenblik waren er immers weinig concrete en recente studiegegevens beschikbaar. De opdracht van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij aan de Beheerseenheid mathematisch model van het Noordzee- en Schelde-estuarium luidde „de invloed van gipslozingen op het ontvangende Scheldewater aan het lozingspunt en verder, in het Schelde-estuarium te evalueren”. De resultaten van die studie werden in augustus 1985 neergelegd. Ik wens erop te wijzen, collega's, dat het hier om een studie gaat gebaseerd op simulatiegegevens en derhalve niet op concrete reële metingen, wat een totaal andere benadering geeft. Wat cadmium en radium 226 betreft stelde deze studie vast dat er grosso modo geen invloed merkbaar is van lozingen, behalve aan het lozingspunt zelf. Mijnheer Gryp, ik moet u er terloops op wijzen dat de globaal geloosde hoeveelheid cadmium in de gips suspensie op jaarbasis ongeveer 280 kg bedraagt en geenszins 3 tot 7 ton zoals u ten onrechte vermeldt. Bovendien moet ik eraan toevoegen dat deze emissie van cadmium slechts een kleine fractie vertegenwoordigt van de globale imput aan cadmium in het Schelde-estuarium, komende vanuit Vlaanderen en vanuit Nederland, want ook in Terneuzen zijn er emissiebronnen die het cadmiumgehalte in de Schelde verhogen. Dit probleem belangt dus niet enkel Vlaanderen aan, maar ook Nederland.

De bevindingen van de Beheerseenheid mathematisch model van het Noordzee- en Schelde-estuarium werden vervolgens in opdracht van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij geëvalueerd naar hun effecten op de volksgezondheid en het leefmilieu. Deze evaluatie gebeurde door het Instituut voor hygiëne en epidemiologie en de Dienst voor de bescherming tegen ioniserende straling, beiden ressorterend onder het Ministerie van Volksgezondheid. Uit de gemeenschappelijke brief van deze beide diensten van 3 januari 1986 aan de Directeur van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij lees ik de laatste drie zinnen omdat die verhelderend kunnen zijn : „In afwachting van de conclusies van dit onderzoek is er echter momenteel geen enkele aanwijzing om te stellen dat de huidige gipslozing een ecologisch of gezondheidsprobleem vertegenwoordigt op korte of middellange termijn. Bovendien wordt op het gedrag van het radium 226 in het leefmilieu (Scheldewater, sedimenten, zwevende stoffen, fauna) maandelijks toezicht uitgeoefend door het Instituut voor hygiëne en epidemiologie. Het lijkt ons dan ook aangewezen aan de BASF-onderneming een vergunning af te leveren die de mogelijkheid openlaat van een herwaardering op basis van het gesuggereerde onderzoek”. Deze brief is ondertekend door de Directeur van het IHE en de Inspecteur-generaal van de Dienst voor de bescherming tegen ioniserende straling. Op basis van deze gegevens heeft de Directeur van de Waterzuiveringsmaatschappij mij op 21 januari 1986 laten weten dat er noch op korte noch op middellange termijn een ecologisch of gezondheidsprobleem kan ontstaan door gipslozingen.

In zijn brief voegt de directeur eraan toe dat in deze omstandigheden, naar zijn oordeel, een lozingsvergunning kon worden afgeleverd. Hij suggereert aan de nationale Overheid te vragen de reglementering ter zake te wijzigen zodanig dat bij het afleveren van een vergunning geen juridische betwisting mogelijk zou zijn. Tussen haakjes, het is de Directeur van de Waterzuiveringsmaatschappij die — op basis van de wet van 26 maart 1971 — de soevereine bevoegdheid bezit om lo-

zingsvergunningen af te leveren of te weigeren. Het is pas in een beroepsfase dat de bevoegde Minister bij de vergunningsaanvragen wordt betrokken.

In antwoord op de suggesties van de Directeur van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij — en ik bevestig nogmaals wat ik op 13 februari in dit verband heb gezegd — heb ik op 6 februari 1986 aan de bevoegde Staatssecretaris voorstellen gedaan, met het oog op de wijziging van de reglementering.

Ik heb echter de Directeur van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij erop gewezen — en het is belangrijk dit even te onderstrepen — dat de bevindingen van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie en van de Dienst voor bescherming tegen ioniserende bestraling geen besluiten bevatten met betrekking tot de mogelijke gevolgen op lange termijn. Ik heb dan ook aan de Directeur gevraagd, bij het afleveren van een vergunning, hiermede rekening te houden en derhalve een mogelijk af te leveren vergunning in de tijd te beperken. Het is zijn bevoegdheid om concreet een tijdsperiode vast te stellen.

De studie over de mogelijke ecologische en gezondheidsgevolgen op lange termijn van de lozing van de gips suspensie, is op dit ogenblik aan de gang. Voor zover nodig kan ik bevestigen dat de conclusies van deze studie in mijnen hoofde determinerend zullen zijn voor het verder te voeren beleid.

Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik denk aldus op de meest pregnante bemerkings van de heer Gryp en mevrouw Maes een antwoord te hebben gegeven.

Mevrouw Maes heeft een allusie gemaakt op het antwoord van de Staatssecretaris voor Leefmilieu. In haar tekst, die ik hier bij de hand heb, heb ik nergens gevonden dat zij erkent dat geen biologische studies zouden zijn gemaakt.

Mevrouw N. Maes : Zij belooft een biologische studie voor de toekomst en ik besluit daaruit dat er geen was.

Minister J. Lenssens : Dit is een ver-

Lenssens

keerde interpretatie, er waren geen studies van recente datum voorhanden en in die optiek zal waarschijnlijk het antwoord moeten worden geïnterpreteerd.

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Minister, mag ik u erop wijzen dat mevrouw de Staatssecretaris duidelijk heeft toegegeven dat het slib nooit werd onderzocht ; het is precies over dat element dat onze collega Gryp uitvoerig heeft gehandeld.

Minister J. Lenssens : Dan heeft u slecht geluisterd, mevrouw Maes, want in de brief van 3 januari 1986 van het IHE en van de Dienst Bescherming tegen ioniserende stralen wordt uitdrukkelijk vermeld dat, wat het radiumgehalte betreft, maandelijks toezicht wordt gehouden. Ik kan eveneens bevestigen dat wij, via de Waterzuiveringsmaatschappij en, onderzoeken hoe wij concreet van een emissiebeleid, dat op dit ogenblik het enige toetselement is bij het afleveren van vergunningen voor lozing van afvalwaters, kunnen komen tot een emissiebeleid, waarbij de kwaliteit in de waterloop het bepalende element is. Dit houdt in dat bijkomende vergunningen, die op zichzelf toelaatbaar kunnen zijn maar, gelet op de waterkwaliteit in de waterlopen dienen te worden geweigerd. Dit is een vrij complexe aangelegenheid, die heel wat problemen doet rijzen. Op dit stuk kan ik wel zeggen dat wij moeten streven naar een degelijk emissiebeleid, zeker wat het lozen van cadmium, kwik en nog enkele andere zware metalen betreft die door de Europese Gemeenschap terecht als zeer gevaarlijk worden gequoteerd. In een richtlijn wordt dan ook aangedrongen op een afdoend emissiebeleid, voor deze stoffen, hetgeen wij volop aan 'het voorbereiden zijn.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik bevind mij volledig op de golflengte van de heer Gryp waar hij stelt dat het juridische gekibbel secundair is aan de vraag of hier een ecologisch en een gezondheidsprobleem aan de orde is. Het enige criterium waar ik mij door laat leiden, niet alleen voor dit dossier maar voor alle andere der-

gelijke kwesties, is de ecologische grens die mijns inziens noch individueel, noch collectief kan worden overschreden. Wij mogen niet te allen prijze bepaalde zaken toelaten, zelfs indien er economische aspecten aan verbonden zijn. Men kan die immers niet losmaken van het milieudossier. Men dient met die aspecten rekening te houden, maar niet ten koste van alles. Ook voor dit dossier in verband met lozingen van gipsuspensie door het bedrijf BASF heeft het ecologische belang en de volksgezondheid geprimeerd.

De Voorzitter : De heer Gryp heeft het woord.

De heer E. Gryp : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik moet bekennen dat het antwoord van de Minister mij niet helemaal tevreden stelt.

Uit het eerste gedeelte van uw antwoord, mijnheer de Minister, blijkt dat, zoals wij reeds vermoedden, de metingen slechts betrekking hebben op het oppervlaktewater. Het onderzoek van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij is slechts gesteund op een simulatiemodel. Het gaat dus niet om concrete metingen, wat nog erger is dan wij vreesden.

Ten tweede, wat de jaarlijks geloosde hoeveelheid gips betreft moet ik, als scheikundige, een beetje glimlachen waar u spreekt over 270 à 280 kilogram. Indien ik hier over een tekenbord zou beschikken, zou ik de chemische reactie kunnen neerschrijven van de vorming van fosforzuur uit fosfaaterts. Als wij de moleculaire gewichten van die reactie er bij nemen, dan zal u merken dat het bij een produktie van 100.000 ton fosforzuur per jaar ondenkbaar is het nevenprodukt in kilogram uit te drukken.

Ten derde, ik stel met genoegen vast dat u ondanks de aanwezigheid van economische drukking voornemens is om als Minister van Leefmilieu meer aandacht te schenken aan de effecten op de volksgezondheid. Toch wil ik er u op wijzen dat het besluit tot het verlenen van lozingsvergunningen op basis van gegevens op korte en middellange termijn niet serieus is. Zoals ik tijdens mijn interpellatie duidelijk

heb naar voren gebracht hebben wij hier te maken met het effect van enerzijds het zwaar metaal cadmium en, anderzijds, een radioactief element. Iedere bioloog zal weten dat een zwaar metaal een heel lange cyclus doormaakt vooraleer het beschikbaar wordt en in de voedselketen en uiteindelijk in het menselijk organisme terecht komt, dat eventueel ongevaarlijke dosissen tot zich neemt en aldus een heel lange opstapelingsfase doormaakt. Het negatief effect ervan gaat zich slechts ontwikkelen na een zeer lange latente aanwezigheid in het lichaam.

Voor het radioactief materiaal kunnen wij ongeveer dezelfde redenering houden want wanneer een radioactief element een levende cel muteert naar een kankercel, dan gaat er in sommige gevallen nog een latente periode overheen van tien à vijftien jaar eer de mens ziek wordt. Het gaat dus niet op beslissingen te nemen op basis van gegevens over een korte en middellange termijn, die een nefaste invloed kunnen hebben op de volksgezondheid, wanneer men heel goed weet dat deze zich soms pas na tien à twintig jaar zal voordoen.

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens : Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik wil nogmaals bevestigen dat ik mij steun op de informatie en de analyses die mij door de twee geciteerde wetenschappelijke overheidsinstellingen werden bezorgd en ik heb geen redenen om te twifelen aan de wetenschappelijke waarde van die beide rapporten.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer O. Meyntjens tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de cadmiumvervuiling in de Provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen en de werking van AROL

Interpellatie van de heer J. Pepermans

tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de gevaarlijke situatie op het stuk van lucht- en bodemverontreiniging in de wijk Klein-Willebroek te Willebroek

Interpellatie van de heer L. Vanvelthoven tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de exploitatie van een stortplaats voor huishoudelijke afvalstoffen in Lommel

Interpellatie van de heer L. Vanvelthoven tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de door persberichten onthulde bescherming van afvalkringen

Interpellatie van de heer E. Gryp tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over bepaalde milieuschandalen en problemen in verband met de toepassing van het afvalstoffendecreet

De Voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties tot de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, van de heer Meyntjens over de cadmiumvervuiling in de Provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen en de werking van AROL, van de heer Pepermans over de gevaarlijke situatie op het stuk van lucht- en bodemverontreiniging in de wijk Klein-Willebroek te Willebroek, van de heer Vanvelthoven over de exploitatie van een stortplaats voor huishoudelijke afvalstoffen in Lommel, van de heer Vanvelthoven over de door persberichten onthulde bescherming van afvalkringen en van de heer Gryp over bepaalde milieuschandalen en problemen in verband met de toepassing van het afvalstoffendecreet.

De heer Meyntjens heeft het woord.

De heer O. Meyntjens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, de cadmiumvervuiling is een vrij recent milieuprobleem. In de jaren '70 is men eigenlijk pas het gevaar van dit produkt gaan inzien en ging men het kringloop-proces bestuderen.

Cadmium komt niet alleen via het wa-

ter, maar ook via de schoorstenen en ertsopslagplaatsen van de industrie in ons milieu terecht. Aangezien dit produkt niet wordt afgebroken en de uitspoeling naar diepere grondlagen eerder gering is, stapelt cadmium zich voortdurend verder op in de bodem. Planten nemen deze stof vrij gemakkelijk op zodat uiteindelijk, via de voeding, ook cadmium in ons lichaam terecht komt. Bij hoge concentraties is cadmium uiterst schadelijk voor de nieren en wordt de kans op longkanker gevoelig verhoogd. Collega Gryp heeft daarnet uitvoerig aangetoond wat de gevolgen zijn voor de gezondheid.

Toen het probleem van de cadmiumvervuiling de kop opstak in de Noorderkempen, werden er door verschillende overheidsinstanties de nodige maatregelen getroffen. Het Limburgse Studiecentrum voor Ecologie en Bosbouw stelde, gefinancierd door de Vlaamse Overheid en de Provincie Limburg, een grondig onderzoek in over het noordelijk deel van de Provincie Limburg en een klein gedeelte van de Provincie Antwerpen.

Toen bleek dat de verontreinigingsgraad in sommige gemeenten onrustwekkend was, werd door de betrokken gemeenten een uitgebreide voorlichtingscampagne ingesteld.

Aan de Metallurgie Hoboken-Overpelt te Overpelt en aan de Vieille Montagne te Balen, werden een aantal saneringsmaatregelen opgelegd. Na de eerste voorzorgen werd zelfs een nieuw actieplan opgesteld om te komen tot een individueel teelt- en bekalkingsadvies voor de betrokken bevolking te komen. Ook hier sprong de Vlaamse Executieve financieel bij.

Uit dit beknopt overzicht blijkt hoezeer de overheid, op de verschillende niveaus, bezorgd is om de nadelige gevolgen die de cadmiumvervuiling heeft op de volksgezondheid, te beperken.

Het is dan ook volkomen onbegrijpelijk dat er omzeggens geen aandacht wordt besteed aan de situatie in de Provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen, waar zich eveneens het probleem van de cadmiumvervuiling stelt.

In een aantal gemeenten, gesitueerd op de scheiding van de Provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen, zijn de bodems ernstig verontreinigd met het zwaar metaal cadmium. Het betreft hier in de eerste plaats de gemeenten Kruikebeke, Bazel, Rupelmonde, Hoboken, Hemiksem en Schelle, maar ook Burcht en Zwijndrecht behoren tot het vervuilde gebied.

Deze conclusie kunnen we trekken uit een rapport dat in 1983 is opgesteld in opdracht van het Ministerie van Leefmilieu van de Vlaamse Gemeenschap. In dat rapport staat zwart op wit dat 100 procent van de stalen die in Kruikebeke genomen werden, boven de 3 mg per kg grond liggen. Deze waarde wordt zowel door de EEG als door de instanties, die op het gebied van de cadmiumvervuiling bevoegd zijn, als maximaal toerekenbaar gehalte vooropgesteld.

Ook twee rapporten in 1980 en in 1982-83 opgesteld door de Provinciale Leefmilieudienst van Oost-Vlaanderen waarin uitsluitend de cadmiumvervuiling in de gemeente Kruikebeke wordt geïnventariseerd, wijzen in die richting. 79 procent van alle bodemstalen overschrijden de cruciale waarde van 3 mg per kg grond.

Deze belangrijke vervuiling is hoofdzakelijk te wijten aan de neerslag van metaalhoudend stof dat reeds vele jaren door de Metallurgie Hoboken-Overpelt te Hoboken wordt uitgestoten. Een meer plaatselijke vervuiling wordt veroorzaakt door de koperdraadtrekkerij Lamitref in Hemiksem.

Tot nu toe heeft de overheid weinig of niets gedaan om in deze materie enige klaarheid te scheppen. De bevolking werd nog niet degelijk ingelicht over de risico's van deze vervuiling en leeft dus nog steeds in de onwetendheid.

Nochtans weet de Vlaamse overheid heel goed dat het probleem bestaat.

Hoger vermelde rapporten, waarvan één op vraag van de Gemeenschapsminister van Leefmilieu en andere op naam van de Bestendige Deputatie van de Provincie Oost-Vlaanderen werden opgesteld, zijn daar een duidelijk bewijs van. De overheid bezit

Cadmiumvervuiling en werking AROL
Gevaarlijke milieusituatie te Klein-Willebroek
Exploitatie stortplaats te Lommel
Bescherming afvalkringen
Toepassing afvalstoffendecreet

Meyntjens

de cijfers, kent de ernst van de toestand maar onderneemt geen systematische stappen om de betrokkenen, de bevolking dus, op de hoogte te brengen.

Het is duidelijk dat het gebrek aan actie in deze zaak voor een deel te wijten is aan de verspreiding van het verontreinigd gebied over twee Provincies. De vervuiler bevindt zich op Antwerps grondgebied aan de rechter Schelde-oever, terwijl de zwaarste verontreiniging in Oost-Vlaanderen en op de linker Schelde-oever moet gesitueerd worden. Van samenwerking tussen beide Provincies is er nauwelijks sprake, gecoördineerde actie is bijgevolg ver te zoeken.

Beide Provincies moeten daarom dringend de koppen bijeen steken om die gemeenschappelijke problematiek gezamenlijk aan te pakken. De bevolking mag niet de dupe worden van een gebrekkige samenwerking.

De Vlaamse overheid moet, in samenwerking met de Provincies, dringend beginnen met de inventarisatie van de vervuilde zone en met de afbakening van de grenzen van het gebied.

Bovendien moet de bevolking hoogdringend duidelijk geïnformeerd worden over het probleem. Vele bewoners beseffen nog niet eens dat er een probleem bestaat. Mensen, die zelf een tuin hebben, moeten degelijk ingelicht worden over het gevaar van veel groenten uit eigen tuin te eten. Die mensen moeten op de hoogte gebracht worden van het feit dat ze bepaalde groenten beter niet meer kweken. Adviezen in die zin mogen niet beperkt blijven tot mensen die een tuin hebben met meer dan 3 mg cadmium per kg grond. Immers, ook bij lagere cadmiumgehalten bestaan er ernstige risico's.

Aangezien de overheid in gebreke bleef, nam de Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze, VELT, het initiatief in handen en stelde een uitgebreide brochure samen over het probleem van de cadmiumvervuiling en de noodzakelijke preventie. Dit initiatief kan ik alleen maar toejuichen, maar tegelijkertijd moet ik het

ten zeerste betreuren dat de Gemeenschapsminister voor Volksgezondheid en Leefmilieu nog steeds de resultaten van de onderzoeken blijft negeren en zelf geen stappen onderneemt om de betrokken bevolking in te lichten.

Uit het antwoord op mijn parlementaire vraag, van 23 december 1985, blijkt nochtans dat u niet erg gerust bent in de situatie: „In tegenstelling tot Hoboken, is de vervuiling met cadmium in Noord-Limburg thans vrijwel beperkt tot de bodem. Hier is het in principe mogelijk om aan de hand van bodem-technische maatregelen, aangevuld met een aangepaste keuze van de te verbouwen groenten, het risico voor gezondheidsschade fors te beperken.

Algemeen wordt immers aangenomen dat de opname van cadmium via het voedsel verreweg de belangrijkste route van blootstelling voor de mens is.

In Hoboken is de situatie echter nog complexer van aard, daar er vermoedelijk nog een bijdrage is aan cadmiumvervuiling langs de lucht.”

Hoewel het probleem dus heel wat complexer van aard is in de Provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen, blijven preventieve en begeleidende maatregelen uit.

Mijnheer de Minister, u gaf de Provincie Antwerpen de opdracht om een permanent saneringsprogramma op te leggen aan het vervuilende bedrijf ter gelegenheid van de gedeeltelijke vernieuwing van de exploitatievergunning. Een oplossing op korte termijn wordt dus niet vooropgesteld. Tussen de gedeeltelijke vernieuwing van de exploitatievergunning en het op punt stellen van een permanent saneringsprogramma kunnen nog enkele jaren verlopen. Het principe „de vervuiler betaalt” wordt hiermee gewoonweg op zijn kop gezet. Sterk vervuilende bedrijven blijven produceren. Milieu en mens krijgen een zwaar vervuilde rekening gepresenteerd.

Men beschikt nochtans, bij artikel 35 van het decreet betreffende de milieuvergunning van 28 juni 1985, over de bevoegdheid om maatregelen voor te

schrijven om op die manier een einde te maken aan de tekortkomingen in de vergunningsvoorwaarden die als een gevaar voor mens en milieu mogen beschouwd worden. Een sanering op korte termijn is dus wel degelijk mogelijk.

Waarom maakt u, mijnheer de Minister, geen gebruik van deze bevoegdheid?

Wat voor het saneringsprogramma geldt, geldt eveneens voor de voorlichtingscampagne. In de plaats van kordaat door te zetten, acht u het wenselijk een adviesprocedure op gang te brengen over — en ik onderstreep uw woorden — „een eventuele voorlichting van het publiek”.

Dit is in strijd met alle logica. In Limburg wordt onmiddellijk met een uitgebreide voorlichtingscampagne gestart. In Antwerpen en Oost-Vlaanderen waar, zoals u zelf zegt, de situatie veel complexer is, wordt het probleem op de lange baan geschoven en denken adviesorganen na over een eventuele voorlichting van de bevolking.

De manier waarop de cadmiumvervuiling in deze Provincies tot op heden werd aangepakt slaat nergens op.

Ik zou er daarom op aan willen dringen, mijnheer de Minister, dat u op korte termijn het nodige doet om de bevolking van de betrokken gemeenten op de linker- en rechter Scheldeoever te beschermen tegen de cadmiumvervuiling. Een voorlichtingscampagne is noodzakelijk maar biedt geen uitkomst naar de toekomst toe. De emissiebron moet daarom hoogdringend en grondig aangepakt worden. Ook hier is een kordate aanpak geboden.

Ik handel nog over een meer plaatselijk probleem.

De firma RECYMA is gelegen op de linker Scheldeoever in de gemeente Burcht. Er was bepaald dat deze slopingsfirma zou verdwijnen via het Gewestplan. In het voorlopig Gewestplan was die linker Scheldeoever inderdaad groen gekleurd. De gemeente Burcht is immers een dorp dat aan de Schelde ligt, maar spijtig genoeg

Meyntjens

kan men in heel Burcht nergens aan de Schelde komen.

Bij het definitief Gewestplan stelden wij vast dat dit bedrijf toch in de industriezone lag. Men had dus de groenzone veranderd in industriezone.

De firma was ondertussen opgekocht door de scheepswerven Boel en nadat het Gewestplan definitief was geworden doorverkocht aan Nederlanders, die op dit ogenblik de firma uitbaten. Op het gebied van milieuvuiling hebben wij niets van de Nederlanders te leren, integendeel. Wanneer ze hier komen zijn ze nog slechter dan wij.

De firma RECYMA, gelegen in een dicht bevolkte woonkern van de gemeente Burcht-Zwijndrecht, zorgt eveneens voor heel wat milieuhinder. De brandweer dient regelmatig op te treden bij branden en reukhinder veroorzaakt door de afbraak- en slopingswerken van deze firma.

De blussingswerken worden ernstig bemoeilijkt door de beperkte mogelijkheden van de bestrijdingsinstallatie van de firma en door het feit dat blussen gewoonweg onmogelijk wordt bij een lage waterstand van de Schelde. De firma zelf onderneemt zo goed als niets om rook of hinderende geur te voorkomen. Bij gebrek aan informatie is het personeel evenmin in staat rook- of geurhinder onmiddellijk te bestrijden. Bovendien veroorzaakt deze firma bij de werkzaamheden, een konstante geluidshinder in een woon- en recreatieve omgeving. Een geluidshinder van 50 tot 77 db(A) bezorgt de omwonenden heel wat sociale problemen.

Het onderzoek van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie bevestigde deze klachten over geluidshinder. Een verslag uit de notulen van het schepenkollege van de gemeente Zwijndrecht eveneens. En laat ons dan nog maar zwijgen over de bodem- en watervervuiling die dit bedrijf veroorzaakt. De situatie is misschien niet zo dramatisch als op „de Hooge Maey”, maar een onderzoek ter plaatse zou ongetwijfeld uitwijzen dat hier dagelijks zaken gebeuren die, hoe dan

ook, niet door de beugel kunnen.

De herhaalde pogingen van de gemeentelijke overheid om tot een oplossing te komen voor deze milieuproblemen, bleven zonder resultaat.

Het Bestuur voor Leefmilieu van de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu, AROL, stelde een onderzoek in en adviseerde de vergunningsverlenende overheid om bijkomende exploitatievoorwaarden op te leggen ter beperking van de geluidsoverlast.

Hoe lang de weg van advies, over bijkomende exploitatievoorwaarden, naar aanpassing van de exploitatie zal zijn, kan ik u niet vertellen. Persoonlijk zie ik voor 1987 geen schot in deze zaak komen. En al mag het probleem van de geluidsoverlast dan opgelost zijn, de reukhinder, de bodemvervuiling en de waterbezoedeling zullen blijven aanhouden. Het brandgevaar en de onveiligheid voor de omwonende bevolking blijft bestaan.

Kortom, een bedrijf dat gewoonweg zijn voeten veegt aan de exploitatievergunning en aan de veiligheidsvoorschriften, krijgt in dit land het recht om zijn activiteiten voort te zetten en uit te breiden alsof er niets aan de hand is.

De burgers, die ook verondersteld worden de wetten na te leven, moeten hier blijkbaar maar leren leven met de stank, de vervuilde rook en de geluidshinder van dit bedrijf.

Protesteren heeft geen zin. De gemeentelijke overheid staat machteloos toe te kijken. De provinciale overheid durft niets te ondernemen zonder de zegen van de gewestelijke overheid. De gewestelijke overheid zit gevangen in haar eigen uitzichtloze administratieve procedure die bij gebrek aan gekwalificeerd personeel onmogelijk tot een goed einde kan gebracht worden.

Deze situatie is al te gortig.

Bij de pakken gaan zitten heeft geen zin. Er moet iets gebeuren en dan liefst zo snel mogelijk. De Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu beschikt, ingevolge artikel 32 van het decreet betreffende de

milieuvergunningen, over de bevoegdheid om een bedrijf stil te leggen wanneer dit bedrijf de exploitatievergunning niet naleeft of wanneer er een dreigend of ernstig gevaar voor de mens en het leefmilieu bestaat.

Dit artikel biedt de enige mogelijkheid om een einde te stellen aan de problemen die ik hierboven schetste.

Het is er ons zeker niet om te doen dit bedrijf te sluiten. Integendeel. De tewerkstelling is prioritair, maar de veiligheid, de gezondheid en het behoud van het leefmilieu zijn eveneens van levensbelang.

De Voorzitter : Mijnheer Meyntjens, mag ik u verzoeken uw uiteenzetting in te korten.

De heer O. Meyntjens : Ja, mijnheer de Voorzitter, ik kom aan de vragen.

Mag ik ten slotte een antwoord op volgende vragen ontvangen : ten eerste, kan de Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu in de Provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen onmiddellijk overgaan tot de inventarisatie van de door cadmium vervuilde zones en tot de afbakening van de grenzen van dit gebied ?

Ten tweede, welke maatregelen zal de Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu nemen om de bevolking in de bedreigde zones te informeren over de preventieve maatregelen die moeten getroffen worden ? Kan de Gemeenschapsminister de samenwerking op dit vlak tussen de betrokken Provincies bevorderen en hun acties coördineren ?

Werden de bevoegde diensten en werkgroepen reeds uitgenodigd om advies te verstrekken aangaande de voorlichting van het publiek ? Zo ja, hoe luidde dit advies ? Is het noodzakelijk dit advies in te winnen vooraleer over te gaan tot de voorlichting van de bevolking ?

Ten derde, is het noodzakelijk de gedeeltelijke vernieuwing van de exploitatievergunning af te wachten, om een permanent saneringsprogramma op te leggen aan de Metallurgie Hoboken ? Waarom maakt de Minister van Volksgezondheid en Leefmilieu in dit geval geen gebruik van artikel 35 van

Meyntjens

het decreet betreffende de milieuvergunningen van 28 juni 1985 ?

Ten vierde, waarom maakt de Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu geen gebruik van artikel 32 van bovengenoemd decreet waarbij de activiteit van een bedrijf kan stopgezet worden wanneer, zoals bij de firma Recyma, ernstige milieuklachten worden vastgesteld en wanneer blijkt dat de exploitatievergunning niet wordt nageleefd ? (**Applaus bij AGALEV en de W**)

De Voorzitter : De heer Pepermans heeft het woord.

De heer J. Pepermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, het verhaal van Willebroek en van zijn vervuiling is een zeer lang verhaal, want het begint reeds in 1926. Ondertussen heeft het nog niet opgehouden te klinken. Telkens weer waren er vervuilingen en hinder en telkens weer werd op één of ander niveau en onder druk van de bevolking gereageerd en aangedrongen op verbetering. Telkens ook werd na tussenkomst beloofd, zowel door plaatselijke als door nationale overheden, dat de zaken zouden veranderen. Maar telkens weer bleef de toestand zoals hij was. Is er kwaadwilligheid in het spel, zogenaamde hogere belangen, of is het gewoon het feit dat er in Willebroek stelselmatig hoe langer hoe meer nonchalante vervuilers bijkwamen zodat de optelling ervan een steeds stijgend negatief resultaat liet zien ?

Om de permanente situatie van deze vervuiling waaronder de gemeente Willebroek lijdt, te beklemtonen, acht ik het zinvol het volgende fragment voor te lezen uit een interpellatie van één van mijn voorgangers, de heer Hermans, aan de Minister van Arbeid en Tewerkstelling. U gelieve te noteren dat het gaat over een stuk van 18 maart 1930, de bombastische taal uiteraard inbegrepen.

„Op 19 maart 1929 gaat weer een protest naar het socialistisch gemeentebestuur dat klaarblijkelijk zijn eigen eerste protest gansch vergeten was en de stem van het klagende proletariaat

niet hoorde omdat die van de kapitalistische maatschappij waarschijnlijk zwaarder woog.

Bij deze willen wij u evenwel nogmaals verzoeken aldus het protest, de 27 artikelen bepaald door de bestendige deputatie der provincie Antwerpen, in zitting van 10 September 1927, en waarop de toelating gesteund is, stipt te doen naleven. En hier verwijzen wij u in 't bijzonder naar artikel 5 van bedoelde toelating welk luidt als volgt :

„De gassen, stoomen en in 't algemeen alle volarische bestanddeelen ontwikkeld tijdens de vervaardiging der verschillende producten en die van aard zouden zijn de buurt te verhinderen of de gewassen in de omgeving te beschadigen zullen gecondeneerd worden, opgeslorpt of vernietigd bij middel van doelmatige bewerkingen onafgebroken toegepast.

„De drie maanden proef, toegestaan door de bestendige deputatie der provincie Antwerpen, om alle maatregelen te treffen om volgens artikel 27 aan al de opgelegde voorwaarden te kunnen voldoen, zijn verstreken. Inderdaad, volgens verklaring van den heer bestuurder der fabriek is de voortbrengst begonnen op 15 December 1928 en is aldus de proeftijd geëindigd op 15 Maart 1929. Het komt ons echter voor dat de toestand eer verslecht dan verbeterd. Het fijn zwart stof en de ammoniak- en andere gassen bezwadden in toenemende mate de lucht. Bij diepe ademhaling gebeurt het niet zelden dat de tranen ons uit de oogen vloeien en een hevige hoestbui ons overvalt. U moet toegeven, mijnheeren, dat dergelijke toestanden niet langer mogen voortduren daar al deze gassen den noodlotigsten invloed op de volksgezondheid uitoefenen.

„Wij zijn derhalve zoo vrij, mijnheeren, u nogmaals te verwijzen op de verplichtingen welke het beheer der fabriek door de bestendige deputatie wordt opgelegd en drukken de hoop uit dat in dien zin bij hoogdringendheid de noodige maatregelen zullen getroffen worden. Het in gebreke blijven van wege het bestuur der fabriek, zoo mag de heer burgemeester bij toepassing van artikel 12 van het konink-

lijk besluit van 27 Januari 1863, gewijzigd den 24 December 1898, in de fabriek waar de overtreding begaan wordt, het werk doen schorsen en desnoods de inrichting doen sluiten en de toestellen onder zegel leggen.

„Bij een onderhoud met den burgemeester der gemeente Willebroeck, heeft deze verklaard desgevallend hooger vermelde maatregel ten uitvoer te doen brengen.”

Maar van dien maatregel kwam niets terecht, kwam niets in huis”.

Dit is de teneur van een stuk van 1927. Het gaat nog altijd over dezelfde fabriek, namelijk over ASSED. Dit maar om te onderstrepen hoelang deze zaak al aansleept. Mits enige varianten zou men trouwens de hele interpellatie kunnen overdoen.

Ook toen was er sprake van een mogelijk optreden van de overheid. Ook toen werd er een soort proefperiode toegestaan waarmee het bedrijf ASSED weinig rekening hield. Alles werd zachtjes toegedekt. Stellen dat er ondertussen geen inspanningen zijn gebeurd, zou evenwel wijzen op kwade trouw. Het is een feit dat een aantal getroffen maatregelen zeer ontoereikend bleken te zijn ofwel de vervuiling verplaatsen. Ik vermeld hier de hogere fabrieksschouwen. Internationaal gezien biedt het plaatsen van hogere schouwen geen oplossing. Integendeel, het zorgt voor transport over grotere afstand.

Het kan niet genoeg worden benadrukt dat een aantal wettelijke voorwaarden, waaraan fabrieken voldoen, niet altijd garant staan voor een stopzetting van milieubezoedelende effecten. Het voorbeeld van de hoge schouwen werd reeds aangehaald. Ook de normen voor de exploitaties kunnen te hoog gesteld zijn. Ook de algemene normen kunnen te hoog liggen, zo bij voorbeeld de toegelaten concentraties van NO_x.

In Willebroeck springt de alomtegenwoordige verontreiniging in het oog, zowel wat water-, bodem- en luchtverontreiniging betreft. In het verdere verloop van mijn betoog zal ik voornamelijk spreken over de luchtverontreiniging. Dat neemt echter niet weg

Pepermans

dat het samengaan van deze verontreiniging met vele andere vormen van verontreiniging de actiegroepen aldaar zorgen baart.

Bij wijze van voorbeeld wens ik een greep te doen uit de voorhanden zijnde bronnen van hinder en verontreiniging. Dit om aan te tonen hoe de accumulatie in de streek een feit is.

Ten eerste, Pryon heeft in de jaren zeventig, mits toelating van het gemeentebestuur, de bufferzone van de omgeving van de Esdoorndreef volgestort met verontreinigd gipsafval, dat fosfaatresten en zware metalen bevat en bovendien licht radio-actief is. Door bodemverdichting heeft dit storten het afsterven van de luchtzuiverende beplanting aldaar zeker versneld.

Ten tweede, eenzelfde massale gipsstorting vindt men tot aan de achtertuinen van de woningen van de Antwerpse steenweg en de Volksstraat, op de terreinen van de vroegere scheepswerf Spillemaeckers. Het dient gesteld te worden dat het hier gaat om gipslagen van 7 meter dik. Experten beweren dat een verblijf van acht dagen bovenop dat gipsstort vergelijkbaar zou zijn met de dosis straling die werknemers uit de kernenergiesector op één jaar tijd mogen ontvangen.

Ten derde is er het asbeststort te Blaasveld. Ondertussen is er een nieuw stort aangevraagd te Tisselt-Kersdonk. De lozing van dit afval in de Bosbeek zorgt via de afzetting op de oevers en via verdere verspreiding door de wind, ervoor dat asbestdeeltjes in een straal van 25 kilometer worden aangetroffen. Het is geweten dat zelfs een minimale aanwezigheid van asbestdeeltjes kankerverwekkend is.

Ten vierde, de firma Craenhals exploiteert reeds jaren een schrootverwerkend bedrijf van autowrakken. Duizenden autowrakken worden daar verwerkt, tot nog toe zonder vergunning. Nochtans is het duidelijk dat het verbranden van duizenden autobanden zeer vervuilend en zeer giftig is. Bovendien zorgt de doorsijpeling in de bodem van de restoliën uit de honderden wrakken voor de vervuiling

van het grondwater.

Na deze eerder toevallige opsomming te hebben gegeven meen ik dat de hoofdmoot van de vervuiling voornamelijk k de luchtverontreiniging is.

Deze verontreiniging valt uiteen in twee belangrijke opsplitsingen van stoffen die evenwel rijkelijk aanwezig zijn in de streek. Enerzijds is er de vervuiling door stofdeeltjes zoals as, roet en fijne kunstmeststofresten. Anderzijds is er de emissie van gassen, waarbij ik verwijs naar de NO_x-en, de zwaveldioxides en de ammoniakgassen.

Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe even over persoonlijke ervaring te spreken. Als kind bracht ik eens met mijn vader een bezoek aan Willebroek. Ik was slechts 10 jaar oud en wist helemaal niet waar ik ergens was in die gemeente. Het moet in de omgeving van ASED geweest zijn, want ik herinner mij nog heel goed de brui-

- ne dampen die daar hingen en die op mij een erg apocalyptische indruk maakten. De alom aanwezige stank is mij, als het ware, in de neus gegrift. Het had mij zo overweldigd dat ik daarover aan mijn vader vragen heb gesteld. Mijn vader heeft mij heelwat verklaard en hij sprak ook van „de zoete dood”.

De heer H. Adriaensens : Dat was waarschijnlijk in Terhagen of Ruisbroeck Puurs en de hele Rupelstreek zijn daarvoor bekend.

De heer J. Pepermans : Hoe dan ook, de vergelijking die mijn vader had gemaakt, heeft op mij een diepe indruk nagelaten. De ongezonde situatie in het Willebroekse is blijkbaar al jaren een publiek geheim.

In het slotgedeelte wil ik dan ook even dieper ingaan op de toxische lucht in het Willebroekse. De toestand van de NO_x-gasemissie is alarmerend. Metingen vertoonden pieken die zelfs bij één inademing blijvende schade toebrengen aan de ademhalingsorganen.

Minister J. Lenssens : Dat is onjuist.

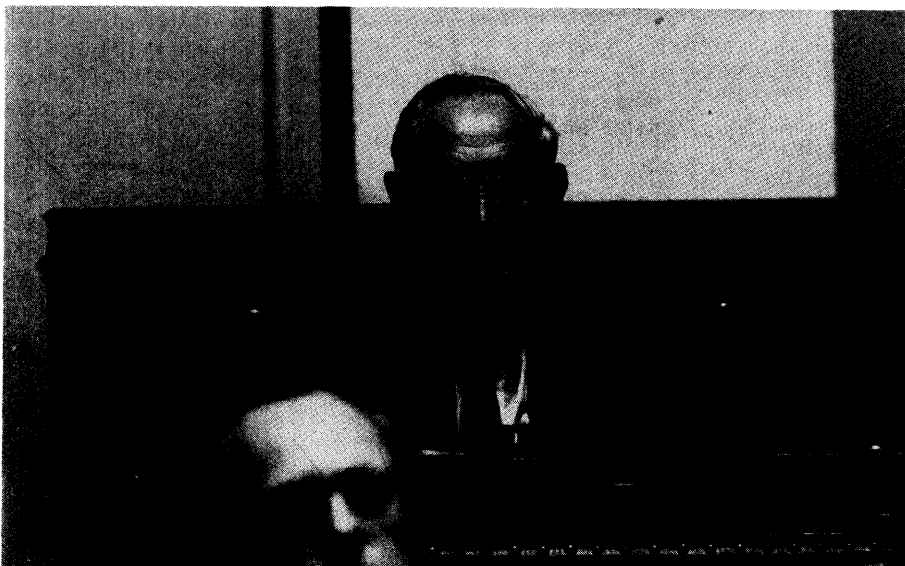
De heer J. Pepermans : De metingen in de omgeving van ASED kunnen de pieken zelfs niet globaal registreren. De quasi constant hoge concentraties levert een zeer groot risico op kanker

en longziekten op.

SO₂ en SO₃-uitstortingen zijn in mindere mate een probleem, ware het niet dat ook andere stoffen — chloriden, nitraten en fosfaten, in zoutvorm en zeer fijne toestand — in overvloedige mate in de lucht aanwezig zijn. Voor SO₂ en SO₃ zijn de recente metingen niet meer dynamisch uitgevoerd, zoals dat vroeger gebeurde. De gegevens zijn in die zin niet meer actueel en vergelijkbaar met gegevens uit de jaren 1970. Het zou dus kunnen dat ook op dat vlak een probleem blijft bestaan.

Door het bedrijf ASED wordt vrijwel continu ammoniak geëmitteerd wat leidt tot gemiddelde concentratie boven de 100 microgram per kubieke meter. Er werden kortstondige piekbelastingen genoteerd van 3,5 microgram, en in Willebroek van 3 microgram.

Het stof blijft in het hele grondgebied van Willebroek op een zeer hoog peil. Voor de gevolgen verwijs ik naar een artikel van dokter Dezaeger, gepubliceerd in het toenmalige contactblad van de socialistische intellectuelen van 2 juni 1971. Het probleem is dus ook weer niet nieuw. Door de aanwezigheid van industrie, zoals ASED, Cokesfabriek, De Naeyer, Eternit, maar ook door het intense motorvoertuigenverkeer in onze streek — een kruispunt van twee grote wegen, een heel druk bevaren kanaal — en door het enorm aantal verontreinigde puntbronnen, waaronder ook huisverwarming, zijn de mogelijke gevolgen van de Willebroekse air pollution de volgende : ten eerste, een aanslag op de gezondheid, verhoogde vatbaarheid voor luchtwegeninfectie, bronchitis, bloedarmoede en hoofdpijn, theoretisch ook voor longkanker. Ten tweede, een nadeel voor de land- en tuinbouw : schade en verminderde groei van groenten, graan, fruit en dergelijke ; ten derde, corrosie en vervuiling van woningen, aantasting van de materialen zink, ijzer en aluminium, en vervuiling van de gevels. Er zijn ecologische gevolgen, als de invloed op de verandering in het klimaat — smog en neerslag worden verhoogd — schade aan fauna, vogels, vissen en flora.

Op verschillende niveaus, blijkt de overheid bezorgd om de nadelige gevolgen van cadmiumvervuiling op de volksgezondheid te beperken. Het gebrek aan overheidsaandacht voor de situatie terzake in Antwerpen en Oost-Vlaanderen is dan ook, volgens de heer O. Meyntjens (VU), volkomen onbegrijpelijk

Wat verder in zijn artikel zegt hij dat men best met een neus- en mondmasker in Willebroek zou rondlopen. Deze conclusies werden later en recenter bevestigd door dokter Hens die stelt dat het afsterven van het „boske” in Klein-Willebroek eveneens als het resultaat van de vervuiling moet worden aangezien. Ten slotte refereer ik naar professor Heyndrickx, een gekend toxicoloog, die op grond van de beschikbare cijfers besluit dat Klein-Willebroek wegens de toestand onbewoonbaar is.

De heer H. Adriaensens : U moet hem juist citeren : hij spreekt niet enkel over Klein-Willebroek maar over de hele streek, het Willebroekse.

De Voorzitter : Wil u de heer Pepermans niet onderbreken, zodat hij kan besluiten. Zijn spreektijd is om.

De heer J. Pepermans : Tot besluit, mijnheer de Voorzitter, wou ik de Minister enkele concrete vragen stellen.

Kan de Minister, aangezien hij onge-

twijfeld op de hoogte is van deze feiten, verantwoordt dat de strenge uitbatingsvoorwaarden van ASSED en ECASED zouden worden versoepeld ?

Minister J. Lenssens : Dat is volkomen onjuist. Ik zal u trouwens dadelijk antwoorden.

De heer J. Pepermans : Men spreekt toch van een nieuwe vergunning.

Vindt de Minister het bovendien verantwoord dat, hoewel de feiten reeds jaren gekend zijn en er nog steeds geen verbetering kon worden geregistreerd, tot op heden geen maatregelen werden genomen om deze vormen van verontreiniging te bestrijden, te meer daar de voorwaarden van de exploitatievergunning jarenlang door de bedrijven in kwestie niet werden nageleefd.

Oordeelt de Minister het niet nodig om, in een extreem geval van verontreiniging van het leefmilieu met onloochenbare gevaren voor de volksge-

zondheid, een tijdelijke sluiting van de bedrijven te bevelen en de mogelijkheid kheden van een alternatief productieprocédé te laten onderzoeken ?

In welke maatregelen voorziet de Minister om de sociale gevolgen op te vangen van een tijdelijke sluiting mocht deze door de bedreiging van de openbare gezondheid onafwendbaar blijken ? Blijkt het niet aangewezen zich in dit geval tot zijn nationale collega voor Tewerkstelling en Arbeid te wenden om daaromtrent een billijke regeling te bedingen ?

Dient de Minister, gezien de funeste toestand in heel het gebied en de dikwijls verouderde produktiewijze van de aanwezige industrie, binnen de Vlaamse Regering vanuit zijn specifiek terrein, niet aan te dringen op speciale maatregelen ten aanzien van deze industrie ? Maatregelen die gericht zijn op het stimuleren van milieuvriendelijke produktiewijzen en die op langere termijn dan ook garant kunnen staan voor een betere tewerkstelling in deze streek. **(Applaus bij AGALEV)**

De Voorzitter : De heer Vanvelthoven heeft het woord.

De heer L. Vanvelthoven (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijn eerste interpellatie betreft de exploitatievergunning voor de gemeentelijke stortplaats voor huishoudelijke afvalstoffen te Lommel.

Nadat de gemeente Lommel sinds 1945 een eigen stortplaats uitbaatte, waarvoor op geregelde tijdstippen vergunningen werden verstrekt, bekomt het gemeentebestuur in 1977 een exploitatievergunning voor de uitbating van een gemeentelijke stortplaats voor de duur van 10 jaar, tot 1987 dus.

In de loop van de daarop volgende jaren doet de gemeente Lommel een investering in de huisvuilophaling en -storting van ruim 40 miljoen frank. Op twee juli 1982 wordt door het belangrijke decreet op de afvalstoffen ook deze exploitatievergunning opgeheven.

De gemeente Lommel doet wel een nieuwe aanvraag voor exploitatie van

Vanvelthoven

het gemeentelijk stort, waarna OVAM Op 29 september 1983 een exploitatievergunning voor 2 jaar verstrekt, onder strenge voorwaarden, die later nog eens gewijzigd zullen worden. De einddatum van 29 september 1985 blijft echter behouden.

Tot daar deze kleine historiek. Op 5 mei 1985 vroeg de gemeente Lommel een verlenging van deze exploitatievergunning aan bij de Bestendige Deputatie van de Provincie Limburg. Op 18 augustus 1985 besluit de Bestendige Deputatie dat een vergunning tot verdere exploitatie van de stortplaats voor huishoudelijke afvalstoffen op het grondgebied van de gemeente Lommel, ter plaatse Weyerkense Bergen, wordt geweigerd. Deze beslissing werd op 18 november 1985 aan de gemeente Lommel betekend.

De Bestendige Deputatie baseerde haar beslissing op de negatieve adviezen van onder meer OVAM, VWZ, LISEC en de NMDW. Inderdaad, het moet toegegeven worden dat het gemeentebestuur van Lommel een aantal verplichtingen, opgelegd in de uitbatingvoorwaarden, gevoegd bij de laatste vergunning van 29 september 1983, niet of laatijdig heeft doen naleven.

Ter zake wordt in de adviezen vermeld :

ten eerste, aan de punten die betrekking hebben op de aspecten bankgarantie, peilputten en afwerking is nog steeds niet voldaan ;

ten tweede, daar geen enkele vorm van afsluitlaag onder of langs de stortplaats is aangebracht wordt de grondwaterwinning ernstig gehypothecerd ;

ten derde, analyses van het grondwater in de peilputten rond de stortplaats hebben trouwens aangetoond dat het grondwater in de omgeving van de stortplaats reeds verontreinigd is ;

ten vierde, het stort ligt in het voedingsgebied van de waterwinning van Lommel.

De gemeente Lommel betwist formeel de redenen omschreven in het

ongunstig advies uitgebracht door OVAM, VWZ, LISEC en NMDW.

De gemeente repliceert :

ten eerste, wat het nakomen van diverse exploitatievoorwaarden betreft zouden deze in de mate van het mogelijke zijn nageleefd ;

ten tweede, op 6 mei 1985 werden reeds waterstalen van de peilputten genomen door LISEC in aanwezigheid van een afgevaardigde van OVAM ;

ten derde, aan de bankgarantie werd voldaan ;

ten vierde, wat de afwerking betreft is het eindafdek reeds aangebracht en dient dit nog enkel beplant te worden ;

ten vijfde, bij een nieuwe vergunning, zou een nieuw stortvlak in gebruik genomen worden en zal dit worden voorzien van een afsluitlaag zodat het percolietwater kan worden opgevangen en naar de industriële riolering afgevoerd worden ;

ten zesde, de analyses van het grondwater en de peilputten rond de stortplaats wordt eveneens betwist omdat, aldus het gemeentebestuur, niet de juiste methode gebruikt werd en slechts vier van de vijfentwintig parameters overschreden werden en die overschrijding niet noodzakelijk ernstig hoeft te zijn ;

ten zevende, men wijst er voorts nog op dat de Belgische geologische dienst eveneens onderzoeken naar het grondwater heeft verricht. Uit deze analyses zou blijken dat er in de omgeving van het stort geen duidelijke verontreiniging optreedt. De gemeente wijst er ook op dat het stort reeds in exploitatie was vóór de Nationale Maatschappij der waterleidingen besliste een waterwinningsgebied aan te leggen enkele kilometers daar vandaan. Overigens concludeert de gemeente uit een schrijven van dezelfde maatschappij van 7 februari 1981 dat de omgeving van de stortplaats geen enkele invloed zal hebben op het waterwinningsgebied. Verder verwijst het gemeentebestuur naar enkele gunstige adviezen met name die van de gezondheidsdienst van de admini-

stratie voor gezondheidszorg en die van de dienst voor natuurlijke rijkdommen en energie van de administratie economie en werkgelegenheid.

Mijnheer de Minister, ik wil er de aandacht op vestigen dat bij het gemeentebestuur van Lommel de wil aanwezig is om de diverse exploitatievoorwaarden gevoegd bij de jongste vergunning van 29 september 1983 alsnog minutieus uit te voeren. Ondanks enkele tekortkomingen op dat vlak, mag toch worden gesteld dat alleszins belangrijke investeringen en inspanningen werden gedaan om alsnog aan die exploitatievoorwaarden te voldoen.

Hoe dan ook, ik wens de aandacht te vestigen op een andere reeks argumenten die de verdere exploitatie, althans tijdelijk, van het klasse II-stort te Lommel mogelijk motiveren. Ik denk hierbij ten eerste, aan het feit dat de stortplaats gelegen is in een ontginningsgebied met nabestemming natuurgebied volgens het gewestplan Neerpelt-Bree en het terrein reeds sedert 1945 als stort wordt benut. Ik denk hierbij ten tweede, aan het feit dat de gemeente Lommel terecht argumenteert dat door de verdere exploitatie een aantal investeringen ten bedrage van 40 miljoen frank en verricht na 1977, verder benut kunnen blijven. De gemeente vreest ook het opnieuw opduiken van sluikstorters. Deze kans mag ondanks het feit dat een containerpark in oprichting is, erg reëel worden genoemd. Bovendien wordt de tewerkstelling van negentien personeelsleden bedreigd. Ten slotte is er, zoals reeds vermeld, de intentie en de waarborg van een openbaar bestuur, in dit geval de gemeente, om het terrein opnieuw in zijn oorspronkelijk ke staat en in zijn natuurlijke omgeving te reïntegreren.

Ten derde, zijn er nog meer argumenten voor het behoud van de stortplaats te Lommel. In het kader van het ontwerpplan-afvalstoffen 1986-1990 wordt de Provincie Limburg ingedeeld in drie samenwerkingsgebieden, namelijk : Intercompost of regio I, IVNWL of regio II en IVVVA of regio III. De gemeente Lommel behoort tot het samenwerkingsgebied IVNWL, wat staat voor Intercomuna-

Vanvelthoven

le voor afvalverwijdering en -verwerking van Noor- en West-Limburg. Dit gebied produceert jaarlijks 55.500 ton huishoudelijke afvalstoffen en 6.500 ton grof vuil.

Het Samenwerkingsgebied IVNWL werd opgedeeld in 2 verwerkingsgebieden.

Het eerste verwerkingsgebied bestaat uit Lommel, Overpelt, Neerpelt en Hamont-Achel met een productie van 12.000 ton huishoudelijk vuil en 1.500 ton grof vuil.

Het huishoudelijk en het grof vuil van dit eerste verwerkingsgebied zou nu worden gecentraliseerd naar een te bouwen overslagstation te Overpelt en vervolgens naar de verbrandingsinstallatie te Houthalen-Helchteren vervoerd worden.

De technische moeilijkheden, mijnheer de Minister, waarmee de verbrandingsoven IVNWL te Houthalen reeds geruime tijd heeft te kampen, zijn u niet onbekend. De verbrandingsoven te Houthalen heeft intussen — en dit is bekend — meer niet gewerkt dan wel ; op dit ogenblik is de verbrandingsoven in Houthalen-Helchteren zelfs buiten gebruik gesteld en worden de afvaltransporten naar het IOK-stort te Meerhout, dat ongeveer een hectare groot is, afgeleid. Deze technische moeilijkheden stellen de gemeente Lommel in de onmogelijkheid om gebruik te maken van de diensten van de intercommunale. Tot ieders verbazing, mijnheer de Minister, wordt in een brief van OVAM van 6 februari 1986 aan de gemeente Lommel medegedeeld dat het huishoudelijk afval naar de industriële stortplaats REMO te Houthalen-Helchteren dient te worden gebracht. Ik spreek van verbazing omdat de uitbating van het klasse-II-stort REMO te Houthalen op identieke wijze gebeurt, zowel wat de storttechnieken als wat de milieu-aspecten betreft, als deze van de klasse-11 stortplaats te Lommel.

De vraag kan en moet worden gesteld of het zinvol is dat deze verplaatsingen, transporten van huishoudelijk afval, naar het REMO-stort moeten blij-

ven worden gedaan vermits het in dit geval geen enkele verbetering inhoudt voor het milieu en zeker niet voor de gemeentelijke financiën.

Het overbrengen van het huishoudelijk afval van Lommel naar REMO te Helchteren brengt immers toch wel enige financiële implicaties voor de gemeente met zich mee. De gemeente Lommel maakt de volgende berekening op jaarbasis. De hoeveelheid huishoudelijk afval bedraagt 30.500 ton. Dit resulteert in bijkomende transportkosten van ongeveer 3.206.606 frank, een bijkomend loon van 438.730 frank en bijkomende stortkosten ter plaatse REMO van 5.143.500 frank ; ik herhaal zonder evenwel enig bijkomend resultaat en zonder enige verbetering. Op het gebied van milieubeheer kost de weigering tot verdere uitbating aan de gemeente Lommel een slordige 8,5 à 9 miljoen frank per jaar.

Mijnheer de Minister, tot daar onze argumentatie. Ik vat nog even samen. Het feit dat de stortplaats te Lommel is gelegen in een ontginningsgebied met nabestemming natuurgebied volgens het gewestplan Neerpelt-Bree ; het feit dat dit terrein al sedert 1945 als stortterrein wordt benut ; de technische moeilijkheden vooral van de verbrandingsoven IVNWL te Houthalen en het feit dat het huishoudelijk afval naar de industriële stortplaats REMO dient te worden vervoerd ; om al deze redenen ligt het voor de hand dat verder toestemming wordt verleend aan de gemeente Lommel om het huishoudelijk afval van de gemeente verder op het klasse-II-stort Weyerkerse Bergen te blijven storten, in ieder geval zou ik zeggen tot de intercommunale IVNWL zeker is van de diensten van de verbrandingsinstallatie te Helchteren-Houthalen.

Tot daar, mijnheer de Minister, mijn eerste interpellatie. Ik ga nu over tot mijn tweede interpellatie in verband met wat ik heb genoemd de bescherming van een bepaalde afvalmaffia vooral in Vlaanderen.

Mijnheer de Minister, het is geen geheim meer dat in Vlaanderen, dat in België, blijkbaar een echte afvalmaffia aan het werk is.

In het weekblad Humo, ook in sommige dagbladen, meer bepaald op 26 februari 1986 en op 13 maart 1986, werd daar scherp de aandacht op gevestigd. De belangrijkste vraag die naar aanleiding van deze artikelen bij iedereen opkwam, was hoe het mogelijk kan zijn dat een dergelijke maffia jaarlijks haar activiteiten kan doorvoeren zonder dat daar streng tegen wordt opgetreden. Met andere woorden, wie beschermt als het ware dergelijke maffia ? De betrokken journalist vermeldt in zijn artikel onthutsend feitenmateriaal. Het ganse verhaal begint bij de firma Leopol Oil. Ik noem de voornaamste feiten.

De firma Leopol Oil werd in augustus 1976 opgericht en groeide in korte tijd uit tot een mastodont in de chemische afvalverwerking. Het blijkt dat men daarbij niet terugschrikt voor een aantal werkelijk onfrisse praktijken. De firma zou daarbij worden geruggesteund door een aantal vooraanstaande Belgische politici die dergelijke praktijken gedogen. Leopol Oil wordt op 13 november 1984 door de Gemeenschapsminister van Leefmilieu erkend als ophaler van afvalolie. Op dat ogenblik stond het bedrijf reeds in een zeer slecht daglicht, met name door de illegale stortingen op De Hooge Maey te Antwerpen. Ondanks dit feit werd de vergunning afgeleverd. Reeds eerder had de Minister zijn goedwillen ten opzichte van Leopol Oil duidelijk laten blijken. Zijn ministerieel besluit van 1 juli 1983 regelde immers transacties tussen privé-bedrijven. Leopol Oil werd daarbij opvallend begunstigd. Op 1 juli 1983 werd door Gemeenschapsminister Lenssens — zo blijkt uit voornoemd persartikel — aan de PVBA Roc te Serskamp en de SPRL Lesage te Comines een attest afgeleverd, waaruit blijkt dat beide voornoemde firma's afvalolie mogen invoeren uit Frankrijk, maar — zo gaat de geschiedenis verder — daarvan maandelijks een hoeveelheid van zowat 500 ton aan Leopol Oil te Schoten moeten overmaken.

Mijnheer de Minister, mag ik doen opmerken dat de invoermachtiging, voor zover wij weten, een nationale materie is ? Vandaar enkele vragen.

1. Waarom werd aan Leopol Oil een

Vanvelthoven

vergunning als erkend ophaler van afvalolie toegestaan, terwijl de Minister wist dat het bedrijf ernstige overtredingen op de milieuwetten had begaan ?

2. Hoe verklaart de Minister de uitvaardiging van het ministerieel besluit van 1 juli 1983, meer bepaald de gunstige voorwaarden die hij langs deze weg aan Leopold Oil toekende ? De invoermachtiging afleveren is immers een nationale materie en mist daarenboven alle rechtsgrond.

Tevens is het opmerkelijk dat de Minister ingrijpt in contracten tussen commerciële ondernemingen. Wij zijn benieuwd hoe de Minister dergelijke handelwijze verklaart.

Mijnheer de Minister, in de zaak Leopold Oil en ook in andere dossiers wordt een bepaalde rol verweten aan sommige OVAM-ambtenaren. Op 5 april 1984 zou door een OVAM-ingenieur een brief zijn verstuurd aan Roc en Lesage waarin de uitvoering werd gevraagd van het door Minister Lenssens afgeleverde attest. Ik citeer uit de brief : „Uit een op datum van 1 juli 1983 door de heer Gemeenschapsminister Jan Lenssens afgeleverd attest blijkt dat uw bedrijf een maandelijks hoeveelheid van 500.000 liter afvalolie zou overhandigen aan de PVBA Leopold-Oil-Rot op haar exploitatiezetel. Uit informatie van de meldingen blijkt dat dit niet het geval is. Gelieve, Mijne Heren, per kerende post te vermelden, welke de bestemming was en is van de door U opgehaalde afvalolie, overeenkomstig artikel 5, 1 van het koninklijk besluit dd. 3 oktober 1975 betreffende de voorkoming van oppervlakteverontreiniging door afvalolie. Het is vanzelfsprekend dat, zo vastgesteld wordt dat er overtredingen worden gepleegd, de strafbepalingen van artikel 41, § 1 van de wet van 26 maart 1971 betreffende de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging kunnen worden ingeroepen.”

Mijnheer de Minister, ook hier rijzen uiteraard vragen.

1. Hebben ambtenaren inderdaad aangedrongen op een uitvoering van

een door u afgeleverd onregelmatig attest, zoals blijkt uit de geciteerde brief tenzij het om een vervalsing zou gaan ? Met welk doel gebeurde dit aandringen door deze ambtenaar : was het een toezichts- of een gunstmaatregel ?

2. Welke rol werd door sommige OVAM-ambtenaren gespeeld in verband met het niet-intrekken van een vergunning tot erkend ophaler van afvalolie aan LOP, nadat het, na lozing van sludge en afvalwater op de Hooge Maey, duidelijk werd dat het wenselijk was deze vergunning van Leopold Oil in te trekken ?

3. Welke criteria worden gebezigd bij het verstrekken en het intrekken van vergunningen als erkend afvalolieophaler ? Werden deze criteria in verband met Leopold Oil gerespecteerd ?

4. Op welk ogenblik, gedurende de voorbije twee jaren, werd precies nagegaan wat Leopold Oil met de afvalolie uitrichtte ? Achteraf is immers gebleken dat de afvalolie, met fabelachtige winst werd verkocht als „stookolie”.

Het verhaal gaat verder met Monsanto, een chemisch bedrijf dat volgens de pers in een metersbrede groeve vaten afval aan het ingraven was op het ogenblik dat het parket de firma bezocht.

Ten overstaan van substituut Morrens pakte de directeur uit met een brief van een OVAM-ambtenaar, waarin hem zou worden geadviseerd om : „op de eigen terreinen te doen wat men wilde”. Als je weet dat OVAM een strikte naleving van de milieuwetten in verband met afvalstoffen moet eisen, is dit een opmerkelijk verhaal.

De vraag hier luidt : kan de Gemeenschapsminister deze gang van zaken bevestigen of is hier, eens te meer, kwade trouw in het geding van de betrokken firma.

Een volgende eigenaardigheid. Jarenlang stonden op de terreinen van EMS 2.487 vaten zeer gevaarlijk afval, onder andere benzeen, . . . Na een reeks wetenschappelijke studies besloot men dit goedje toch maar op te ruimen, ten koste van de gemeenschap

dan wel, want de verantwoordelijken bleken spoorloos. OVAM deed de openbare aanbesteding. Het laagste bod bleek van Smet Jet te komen met 42 miljoen BF. Achteraf blijkt dit 49,4 miljoen frank te worden ; er zijn immers supplementaire kosten gemaakt. De vraag is natuurlijk : waren de supplementaire kosten te voorzien ? Was deze meerkost verantwoord ? Dit is echter nog maar het begin van de affaire.

Smet Jet moet nog van die EMS-troep afgeraken. Gedeelten worden getransporteerd naar onder meer Hofstade en Wallonië. Tweehonderd liter vaten koolteer werden opgeslagen op de terreinen van de PVBA Van de Voorde.

Duidelijke vragen aan de Minister :

1. Voorzag het bestek van de opruiming een methode of voorwaarden waaraan moest voldaan worden, inzake opruiming ? Zo ja, door wie en op welke manier gebeurde de controle van deze opruiming ?

2. Welke was de vergunningstoestand van het bedrijf Van de Voorde te Hofstade-Aalst op het ogenblik van het vermelde transport én op dit ogenblik ?

3. Welke maatregelen worden getroffen om vervuiler EMS alsnog te doen betalen ?

Met de affaire Smet Jet komt ook de stortplaats van de Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen te Olen in opspraak. Deze heeft tijdens een proces tegen Smet Jet nooit de opruiming van giftige vaten en het afgraven van het stort gevraagd. Men beperkte zich tot het vragen van 1 frank morele schadevergoeding. Uiteindelijk krijgt Smet Jet de belachelijke boete van 20.000 frank. Eenzelfde boete krijgt Roland d'Hae-nens, directeur-generaal van het Antwerpse chemisch bedrijf Amoco Fina. Dit bedrijf had aan Smet Jet de zogenoemde „diatomeeënaarde-type 4” geleverd. Blijkbaar worden altijd en in alle omstandigheden de vervuilers ontzien.

Het verhaal van Amoco Fina is nog een bladzijde apart. Aanvankelijk bleek het ganse dossier van Amoco

Vanvelthoven

Fina, en de band met RTM, in de doofpot te worden gestopt, tot het onlangs op sensationele wijze tot uitbarsting kwam.

Op 27 februari jongstleden is substituu-procureur Paul Morrens bij Amoco binnengevallen. Het betrof hier een gemeenschappelijke actie van het parket van Antwerpen, de inspectie van OVAM, de economische inspectie en de politie. De onderzoekers troffen er een zeer verouderde installatie aan. Het grootste probleem vormt de benzeenafdeling van Amoco. Jaarlijks zou hier zo'n 60 ton verloren gaan, enkel door verdamping en lekken. De gemeten concentraties benzeen in het bedrijf lagen schrikwekkend hoog. De voor België geldende norm van 10 p.p.m. werd zeer fors overschreden. Concentraties van 80 tot maximum 420 p.p.m. werden vorig jaar gemeten. Ook voor andere stoffen werden de normen flink overschreden.

Mijnheer de Minister, zoals we weten is benzeen zeer giftig. Het remt de aanmaak van rode bloedcellen, wat in het ergste geval tot leukemie leidt. Doordat het zo snel verdamppt, wordt het door de werknemers zeer gemakkelijk via de ademhaling opgenomen. In Amoco Fina werden zo reeds 14 intoxicatie-gevallen vastgesteld, waaronder 1 dode in 1981. Pas in september 1985 wordt de benzeenafdeling op advies van de medische inspectie van het Ministerie van Arbeid en Tewerkstelling, gesloten.

Mijnheer de Voorzitter, in dit verband passen een aantal bemerkingen en vragen.

Eerst en vooral stellen wij vast dat Amoco Fina niet eens over een vergunning om benzeen op te slaan beschikte. De volgende vraag ligt dan ook voor de hand.

Is er geen controle op de afgeleverde vergunningen en vooral op het verwerken en opslaan van gevaarlijke afvalstoffen zoals benzeen? Hoe komt het dat Amoco Fina niet werd gecontroleerd op het bezit van een dergelijke vergunning?

Tweede opmerking: voor het verwij-

deren van de filterkoeken is er een meldingsplicht, deze werd door Amoco Fina niet nagekomen.

Hoe wordt de naleving van de meldingsplicht gecontroleerd? Werd er ooit controle op dit vlak uitgevoerd? Hoe denkt de Minister in de toekomst dergelijke controle uit te voeren?

Derde opmerking: men kan zich ook vragen stellen bij de positie van de arbeidsgeneesheren in het bedrijf. Zij moeten verslagen maken voor de bazen, de bedrijfsleiders die tegelijkertijd hun opdrachtgevers zijn.

Volgende vraag richt ik tot de Minister van Volksgezondheid met het verzoek deze door te spelen naar zijn nationale collega.

Is dit deontologisch verantwoord? Dringt een nieuw statuut van de arbeidsgeneesheer zich ter zake niet op?

Ondertussen reikte de vervuiling door Amoco Fina veel verder dan het eigen bedrijf. Via de riolering is ook het vijfde havendok sterk vervuild.

De directeur van Amoco Fina werd intussen opgepakt. De beschuldigingen zijn „onopzettelijk ke doodslag” en „onopzettelijk ke slagen en verwondingen”. Daarmee is de zaak dus nog lang niet afgehandeld.

Bijgevolg wens ik aan de heer Minister nog volgende vragen te stellen.

Ten eerste, hoe staat hij tegenover de recente ontwikkelingen van het Amoco Fina-dossier en welke zijn de gevolgen van de activiteiten van Amoco Fina op de volksgezondheid?

Ten tweede, zal er een onderzoek worden opgezet naar de ongecontroleerde stortingen van Amoco Fina op de Hooge Maey vóór 1984?

Ik bespaar u hier het verhaal in verband met de tuinders die op hun beurt, enerzijds slachtoffer en anderzijds handlanger van deze afvalmaffia zijn geweest.

De Voorzitter: Mijnheer Vanvelthoven, gelieve uw uiteenzetting te beëindigen.

De heer L. Vanvelthoven: Mijnheer de

Voorzitter, ik zal trachten zeer bondig te zijn. Niettemin wens ik toch nog enkele bijkomende vragen te stellen.

— Werden reeds acties ondernomen, contacten gelegd met binnen- en buitenlandse milieu-instanties om het massale transport van afvaloliën strenger te controleren?

— Zal de meldingsplicht strenger toegepast worden en de niet-naleving ervan gesanctioneerd?

— Zal het verstrekken van vergunningen in deze sector eindelijk op strenger en ernstiger gronden geschieden?

Mijnheer de Minister, tot besluit zou ik willen hulde brengen aan het doortastend optreden van het Antwerps parket dat in de voorbije maanden blijkbaar meer en beter geïnspireerd is geweest dan de Gemeenschapsminister zelf. Ik meen ook dat hulde dient gebracht aan de journalisten, die dagdagelijks meewerken aan het aan de oppervakte brengen van onfrisse praktijken — ik druk mij zacht uit — die inderdaad aan een afvalmaffia doen denken. Ik durf hopen dat een aantal aanklachten, geformuleerd aan het adres van sommige OVAM-ambtenaren, overtrokken en onjuist zijn, want het zou rampzalig zijn mochten een aantal ambtenaren hier inderdaad bij betrokken zijn. Wij zouden ons dan vragen dienen te stellen over de middelen die wij zelf hebben gecreëerd.

Hoe dan ook, aan het verdienstelijk werk van OVAM, gedurende jaren gepresteerd, mag niet getornd worden, zelfs niet wanneer enkelingen aan hun plicht verzaakten.

Ten slotte durf ik hopen dat het beleid in dit land eindelijk zal willen inzien dat er in Vlaanderen strenger en hard moet worden opgetreden tegen hen die het milieu bedreigen, tegen hen voor wie de gezondheid van werknemers en bevolking moet zwichten voor geldgewin. Het is de allerhoogste tijd dat werk wordt gemaakt van strengere reglementeringen, meer en beter toezicht, en rechtvaardiger sancties.

Mijnheer de Minister, ik ben van oordeel dat u in dit verband een zeer be-

Vanvelthoven

langrijke rol te spelen heeft.

**REGELING VAN DE WERKZAAM-
HEDEN**

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen deze namiddag om 14 uur

opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

De vergadering wordt gesloten om 12.30 uur.
